27ՐԴ ՏԱՐԻ Թիւ 7349 26 ՅՈՒՆԻՍ 1910 ՇԱԲԱԹ 9 Juillet 1910 27me année N. 7349

ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏ
ԵՐ. ՍՐՄԱՔԷՇԽԱՆԼԵԱՆ

Գրութիւնք ետ չեն տրուիր

Բաժանորդագրութեան պայմանները տեսնել Դրդ էջը

Կ. ՊՈԼԻՍ, ԳԱԼԱԹԻԱ

10 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ

10 PARAS

آرەولك
ارمنیجه یومی و سیاسی غزته
صاحب امتیازی قره‌کین بویاجیان
درعلیه غلطه

AREVELK
JOURNAL ARMÉNIEN
Directeur Propriétaire
Karekin Boyadjian
Cons/ple Galata

ՄԱՏԵՆԱԽՕՍԱԿԱՆ

ՄԵՐ ՅԱՅՍՄԱՒՈՒՐԲԸ ՖԼԱՆՍԵՐԼԻՆ ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԱԾ

Եւրոպայի համբաւաւոր գիտնական մը՝ ուսուցչապետ Սարչիկովսկի՝ հայոց ճարտարապետութեան մասին իր կարծիքը յայտնած ժամանակ կ'ըսէր. «Հայերը չեն գիտեր թէ ի՞նչ դանձեր ունին»։

Ասիկա հշմարիտ է երկու տեսակէտով. նախ՝ որ մենք պէտք եղած պատրաստութիւնը (այսինքն գիտութիւնը) չունինք գիտնալու կամ ճանչնալու համար մեր ունեցած գանձերուն արժէքը. երկրորդ՝ որ մենք դարերէ ի վեր ապրելով միւսներն մի-ջավայրին մէջ, ամէն օր մեր աչքին առջեւ ունենալով մեզ չշլմաստող իրերը, այլեւս վարժուած ենք անոնց, և անտարբեր աչքով կը նայինք անոնց վրայ։

Խօսքս մանաւորելով անմիջապէս հարցնեմ, թէ քանի՞ հոգի կարեւորութիւն տուած է մեր մէջ «Յայսմաւուրք» անունով ծանօթ գրութեան, որ կենսագրութիւնը կը ներկայացնէ մեր հին նահատակներու և սուրբերու, զորս կը ծնէ Հայաստանեայց Եկեղեցին։

Արդ, եւրոպացի ուրիշ դիտնական մը՝ Գրաֆֆէն Գերապայծառ՝ իր ուշադրութեան առարկան ըրած է արեւելեան ազգերու բոլոր Յայսմաւուրքները իրենց ընագիրներով հրատարակել, կցելով նաեւ իրենց թարգմանութիւնը։ Այս շարժում մաքուր տպագրութեամբ լոյս տեսած է հայերէն Յայսմաւուրքի առաջին պրակը, որ կը ներկայացնէ ամբողջ նաւասարդ ամիսը, և կը բաղկանայ մեծ ութածալ 212 երեսներէ։ Թարգմանութիւնը կատարած է մեծ խնամքով՝ պենետիկի Մխիթարեաններէն Հ. Գէորգ Վ. Պայեան, նիւթական ապահովութեամբ Մաքսոնիայի Մաքս իշխանին։ Գինն է՝ ֆր. 12.60։

Ներկայ հրատարակութիւնը՝ կատարուած է փարիզի Ազգ. Մատենադարանին նոր թիւ 180 ձեռագրին վրայէն, որ ծանօթ է Տէր Իսրայէլի Յայսմաւուրք անունով և որուն մէկ ուրիշ օրինակին վրայէն 1834ին Պոլիս կատարուած է Յայսմաւուրքի Գ. տպագրութիւնը։ Ներկայ տպագրութեան հրատարակիչը մէկիկ մէկիկ նշանակած է իր ընդարձակ տպագրութենէն ունեցած տարբերութիւնները և գործածած ձեռագրին ինչպրութիւնները։

Գործը կը շարունակուի անդադար, և յոյս ունինք տարբոյս վերջերը ողջունելու այս մեծ գործին երկրորդ՝ Հատի ամուսն՝ պրակը։

Յաջողութիւն և մանաւանդ շնորհակալութիւն Գերապայծառ Գրաֆֆէնի, որ մեր հին նահատակները կը ծանօթացնէ անսիրտ եւրոպային։

Տեսնենք թէ ո՞վ պիտի կատարէ մեր Նոր նահատակներու ծանօթացումին գործը...

Կ. Ե. ԲԱՍՄԱՋԵԱՆ

Փարիզ, 1 Յունիս

ՀԱՅԵՐԷՆ

ՆՈՐ ԲՅՈՒՐԱՆԻ ՄԸ ՊԷՏՔԸ

Սպասելով Եօսնէսքուի բառարանին աւարտման, հարկ է որ հանգուցեալ կապարանին թողած դրամներէն մաս մը եւս յատկացուի հայերէն առ ձեռն բառարանի շինութեան, քանի որ ժամանակի ընթացքին մէջ բառերը իրենց նշանակութիւնը փոխելու վրայ են և վաղ կայ որ ժամանէն իրար բնաւ չկրնանք հասկնալ, մենք որ իրար հասկնալու համար արդէն անքաւ նեղութիւն կը կրենք։

Օրերէ ի վեր Թերթերը կը զբաղին բառով մը որ նպատից յանձնաժողովի անդամներէն մին՝ Մ. Ջանեղ նետեց որակելու համար Հրանդ Մարգարեանի գաղութիներն ու ղեղձումները. այդ բառն է՝ իւղիւզարութիւն։ Ազգին դրամները կոկորդը անցընելու գործողութեան առուած այդ նոր անունը չատ մը նոր հորիզոններ կը բանայ մեր աչքերուն առջեւ ցոյց տալով մտածելիկով մը զոր արտայայտելու համար հարկ է, ինչպէս ըսի, հայերէն նոր բառարան մը։

Այսպէս, օրինակի համար, մարդ մը դաշնոյով վեց կոտ կ'ընէ ուրիշ մարդ մը և անոր դրամները կառնէ կ'երթայ։ Ինչպէ՞ս պիտի որակէք այս արարքը, «գողութեան համար գործուած ահեղի ոճիր մը» պիտի ըսէք ձեր գիտցած հին հայերէնովը, մինչդեռ նպատից յանձնաժողովի անդամ մը հաւանօրէն նորագոյն բացատրութիւն մը պիտի գործածէր սա ձեւով.

«Իւղիւզարութեան համար կատարուած՝ անդամահատական յաղող գործողութիւն մը։»

Կը տեսնէ՞ք երանգին տարբերութիւնը։

Մեր Թերթերու ներքին լուրերուն բաժնին մէջ յաճախ կը կարդանք սա տեսակ լուրեր.

«Երէկ քսակատ մը Բերայի Մեծ փողոցին մէջ կնոջ մը քսակը գրպանէն յափշտակելով փախաւ։»

Եթէ երբեք Նպատից Յանձնաժողովը պաշտօնաթերթ մը ունենար, այդ լուրը հետեւեալ կերպով պիտի թարգմանէր։

«Երէկ անծանօթ անձնաւորութեան մը ձեռքը Բերայի Մեծ փողոցին մէջ այցելեց կնոջ մը գրպանը և սիրալիր տեսակցութիւն մը ունեցաւ հոն գտնուող լեցուն քսակի մը հետ։ Քսակը փոխադարձ այցելութեան գնաց ոչն անձնաւորութեան գրպանը։»

Կին մը իր ամուսինը կը խարէ և մեզմպարտ յարաբերութիւններ կը մղէ ուրիշներու հետ.

— Անհայիպ հալ մը ունի, պիտի ըսէր Նպատցի անդամ մը այդ կնոջ ակնարկելով. մէկ անկողնի մէջ երկար ատեն չկրնար պառկիլ, միշտ անկողնի փոխել կ'ուզէ։

Ուրիշ մը, իր ամուսնութենէն երեք ամիս ետքը, մանչ մը կը ծնի.

— Ինչ իւղիւզար կնիկ, կը խորհի Նպատցը։

Եթէ երբեք օր մը Պատրիարքարանի պաշտօնէութիւնը Պատրիարքարանը հիմնէն քակելով առնէ ամբողջովին տանի, ինչ որ անդարմանելի դժբախտութիւն մը չպիտի ըլլայ, Նպատից յանձնաժողովը «Ոճի ու ճարպկութեան հիանալի փոքր մը» պիտի համարէ այդ արարքը իր անայլայլելի բարեացակամութեամբը։

Բայց պահ մը ենթադրենք որ Հրանդ Մարգարեան փոխանակ ազգին դրամը կոկորդը անցուցած ըլլալու Նպատցիի անդամներէն մէկուն վաճառատանը մէջ գործած ըլլար իր չահատակութիւնները, արդեօք ի՞նչ վճռաւաններ պիտի բրնէր ներողամիտ անդամը, արդեօք ի՞նչ միջոցներով պիտի ջանար պատժել իր պաշտօնէին իւղիւզարութիւնները, արդեօք ի՞նչ անտրոք դատաւոր մը պիտի դառնար խեղճին գլխուն։

Այսպէս ուրեմն միեւնոյն արարքը երբ Պատրիարքարանի մէջ գործուի տարբեր հանգամանք կը ստանայ, իսկ երբ մասնաւորի մը վաճառատան մէջ գործուի՝ տարբեր։

Կլլէ՝ ազգին հազարաւոր ոսկիները։

— Ինչ իւղիւզար մարդ ես եղեր, կեցցե՛ս պէ՛...

Կը պատասխանէ երեսիդ։ Բայց վա՛յ եթէ մեր գրպանէն սէնիտի քառորդ մը կլլեն։

— Գո՛ղ, աւազա՛կ, ոճրագո՛ղծ, լեղուզակ, հուղկնարդ» պատուանուններով կ'ողջունուիս։

Դիտէք որ Բլօնայքի հանքերը կը չահագործուին մասնաւորներու կողմէ։ Շատեր կը գաղթեն հո՛ն, հող մը կ'որոնեն իրենց համար և կը սկսին փորել, և եթէ երբեք բաւական ոսկեհանքի մը հանդիպելու, ինչ որ դանեն իրենց կը պատկանի։ Կ'երեւայ որ Նպատից Յանձնաժողովն ալ Պատրիարքարանը Բլօնայք մը կը համարի։ Մի՞թէ պատրիարքարան, դիւանի մը քարտուղար եղի՞ր և եթէ բախտ ունիս ու քիչ մըն ալ իւղիւզարութիւն, ինչ դրամ որ ձեռքդ անցնի նեսէ՝ գրպանդ։

Պատրիարքարանը անտէր անաիրական Բլօնայք մըն է։

ԲՐՕՏ

ՀՈԳԻՆ՝ ՀՈԳԻԻՆ ԳԱՂՏՆԻՔ
ԵԹԷ ՀՈԳԻՆ ԳՈՅՈՒԹԻՒՆ ՉՈՒՆԵՆԱՐ
ՉԳԻՏԻ ՓՆՏՌԻՐ ԻՆՔԶԻՆՔԸ
[ՄՏՔԻՍ ԽԱՌՆԱՐԱՆԻՆ]
(Մամլոյ տակ)

ԴՈՒՆ ԱՏ. ԵՍ ԵՒ ԴՈՒՆ Մ.Տ ԵՍ

ՄԵՐ ԲԱՆԱՍԷՐՆԵՐՈՒՆ
(Եթէ տակաւին կը գտնուին մեր մէջ բանասիրութեամբ զբաղողներ)։

Նոյնիսկ պիտի մնանք եթէ մեր սրամիտ ընթերցողները չթոյլատրեն ինքզինքնին նօսէէքքուն իյլելու, երբ մեր լեզուին սա զարմանալի բառերուն վրայ համառօտ ուսումնասիրութիւն մը հրամցրնել հաճարձակինք. մեր ընելիքը պարզ ենթադրութիւններ են որ պիտի կրնան թերեւս օր մը օգտակար ըլլալ մասնագէտներու խուզարկութեանց, երբ կ'ըսեմ օր մը մենք ալ ունենանք մեր Champollion(*)ը։

Ժէ. դարուն վերջերը և ԺԸ. դարուն սկիզբները կ'ապրէր ու կը գրէր Շուէտացի միսիթիք փիլիսոփան՝ Սուէնքնսթրոմ։ Այնքան որոշ և յստակ տեսաւ այդ միսիթիքը, այնքան սուր աչքերով և արտաքսաօրէն քննեց մարդուս հոգին, ու Աստուծոյ էութիւնն ու բնակարանը որ, յաջողեցաւ հիմնել Նոր Երուսաղէմ անուն եկեղեցի մը, այսինքն վարդապետութիւն մը և ասոր ունի ընթեալ հաւատարիներու փոքրախումբ հետեւորդներ։ Ինչ որ չատ վարդապետներ ու փիլիսոփաներ չնկրցան պարզել ու մէջը մնացած են և հետեւաբար՝ խախտած բարեպաշտ միամիտներու հաւատքը, Սուէնքնսթրոմ կրցած է խիստ յստակ կերպով մեկնել և Արքայութիւնն ու Դժոխքը քու տանդ պէս բացայայտ աչքիդ առջեւ դնել։

Թէ ինչ է կեանքը ընդհանրապէս և մարդը մասնաւորապէս իր բացատրութիւններէն սա հետեւցնել կարելի է թէ «զատ զատ կեանք չկայ, այլ ամէնն ալ պատարաններ են միեւնոյն արմատէ մը բղխած ճառագայթներու»։ և ինչպէս որ ճառագայթ մը ճառագայթի յատկութիւնը միայն այն ատեն կը պահէ երբ կեդրոնէն հեռու կը գտնուի և հետեւաբար չի կրնար թէ՛ արտա-լոյսին մէջ մնալ, անոր բարձրութեանը հաւասարիլ և թէ ճանչ ըլլալ միեւնոյն ատեն, այնպէս ալ տեղուանքն ալ պէտք է հեռու գտնուի Աստուած կոչուած աղբիւրէն։ Որմէ կը հետեւցնէ, առանց նոյն բառերը գործածելու թէ քու տեսած ուրիշդ դուն ես, ինչ որ Պրոմիսիանք ասելի որոշ կերպով համառօտած են քրիստոնէութեան ծագումէն իրը հազար տարի առաջ. այսպէս.—

Դուն ա՞ս ես, թէ երկուքիդ մէջ տարբերութիւն չկայ, թէ տեսածդ ինքզինքդ է, թէ ինչպէս անհատին մազերը, անդամները, միրը, ջիղը, ոսկորը, ա-

(*) Ծրանագրի հանճար մը Նաբոլէոն Ա.ի ժամանակից. առաջին ընթերցողն ու մեկնիչը եգիպտական բեւեռագիրներու։

„ԱՐԵՒԵԼՔ"Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (60)

ԱՄԻՐԱՅԻՆ ԱՂՋԻԿԸ

(ՊՈԼՍԱՅԱՆ ԿԵԱՆՔԻ ԳՐՈՒԱԳՆԵՐ)

Գրեց՝ ԵՐՈՒԽԱՆ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

ՄԵՐԺՈՒԱԾ ՍԷՐ

Ռ.

Առտուն չատ կանուխ էր երբոր եկեղեցիին մէկ ժամակոչը երկու բեռնակիրի հետ եբեւցաւ անակին առջեւ։

— Թաղէտ աղան խրկեց մեզի, ըսաւ ժամկոչը. կէօչէրը պիտի տանինք։

Ամէն բան արդէն կապուած պատրաստուած էր։ Սենեակին երկու դռները բացուեցան, և ահա սկսաւ այն աղմուկը զոր տեղափոխութիւն մը կը պատճառէ սովորաբար։ Երկու ծառուկ, քանի մը խոշոր ծարաներ դուրս պարէզ հանուեցան, բեռնակիրներուն անվերապահ ողողակներուն մէջտեղ, հակառակ որ Սոֆի, սրտատրոփ, ատեն ատեն պատուիրէր անոնց անչշուկ կատարել իրենց գործը։ Գաղտնիքը երեւան ելած էր վերջապէս։ Դրկից ընտանիքը անկարելի էր որ չի նշմարէր այդ յանկարծական տեղափոխութիւնը։ Զբկնորսին կինը, այդ անսովոր աղմուկը իմանալով, իր սենեակին դռանը առջեւ ելաւ, զարմացմամբ նայելով այդ իրարանցումին, բեռնակիրներուն, ժամկոչին։

— Ա՞ր է, Կիւլիկ հանում, հարցուց վերջապէս, լուացարարուհին մօտենալով, որ կը հեւար։

— Տունէն կ'ելլանք կոր։

— Թոնա՞գ պան, պիրէն պիրէ ի՞նչ եղաք, ծանրդ ծուռդ։

— Ասանկ եղաւ իլտէ։ Ի՞նչ ընենք, քուզում, խսէթ...

— Վա՛յ, մեկկիս, մարդ օր առաջ կ'իմացունէ. զէ՞ր թեւերուդ պիտի պրռնէք մերթաք պիտի ըսէինք, վա՛յ մեկկիս...

— Է՛հ, իլտէ ասանկ եղաւ, ի՞նչ ընենք, Հռոփի հանում, խրմէթ...

— Է՛ պարէ վո՞ւր կ'երթաք կոր։

— Վուր երթալիս մի հարցուներ, Հռոփի հանում, եակէն կ'իմանաք...

— Բա աս բէք Թոնաֆ պան է...

Այդ միջոցին արդէն բեռնակիրին մէկը քամակին վրայ բարձրացուցած էր երկու անագին ծրար, զորս տաքլով ֆըշալով առաւ տարաւ։ Իսկոյն երկրորդ բեռնակիրը սնտուկ մը և ուրիշ մանր մունր բաներ շալկած՝ հետեւեցաւ միւսին, մինչ ժամկոչը մնացած մէկ երկու կարասիներ ձեռքը բռնած։

— Հանմիներ, ըսաւ Սոֆիին ու մօրը դառնալով, կ'ուզէք նէ երթանք։

Այնան վճիռ ու թաց առտու մըն էր։ Ամիրայեն պարտէզը իր յուռթի կանանչութենէն մերկացեր էր. տրտմալի տրժգնութիւն մը կը տիրէր ամէն կողմ. բարձր խաները չորցեր էին. միսակ թաւախտ ռաղիանները դեռ տեղ տեղ իրենց մութ կանաչը կը պահէին, եղանակին հարուածները հեգնելով։ Ածուներուն գծագրութիւնը դեռ կը մնար հեռուն, բայց ծաղիկները, ծառատունկերը գօսացեր էին։ Բրիչին, բանին հողատարին կոթերը տակաւին հեռուանց ճկերեւային՝ զանազան

ուղղութեամբ ցցուած։ Լքումը կը պատկերանար հոն իր ամբողջ տրամութեամբը։ Մշուշի չղար ային կապտորակ գօտի մը Լյոսպի բլուրներուն կողերը եր բոլորէր անչարժ ու թափանցիկ, և հրդեհուող արեւելքը իր վեմափառ չղարձակումովը՝ մինարէներու սրածայրութիւնները կը բռնկցուներ և մզկիթներու գմբեթները կը փայլեցնէր։ Հ... գիւղին այդ մենաւոր բարձունքին վրայ առտուան անուշ ու մրմռոցող ալ խաղաղութիւն մը կը տիրէր, խանդարուած միմիայն ճնճղուկներու հոյլերէն, որոնք տերեւազուրկ ծառերուն մէջ իրենց անդադրում ճռռողիւնը կը շաղակրատէին։

Սոֆի, կեցած դրանը առջեւ այն սեւնեկին, ուր իր կեանքին էն անմեղ, էն քաղցր, էն դժնդակ չրջանը ապրեր էր, չորրը դիտեց, որսի անծանօթ և բուռն սեղմումով մը։ Ընդմիշտ կը լքէր այդ վայրը, ուր իր մանկութեան և հասուկ կեանքի վկաները կը մնային դեռ կանգուն. այդ պարէզը իր ծառերովը, այդ ածուները, այդ թուփերը, այդ չաւրղները, որոնց վրայ վազվռտեր, պտրեր էր, այդ սենեակը, ուր իր ամէնէն հեշտալի երազները անուցեր, անոնցմով օրորուեր էր։ Այդ դրացի ընտանիքը վերջապէս, ձկնորս Թաւմիկը, որուն անհատնելի պատմութիւնները դեռ այնքան թարմ էին իր երեւակայութեանը մէջ, Հռոփի հանումը, իր տրտունջներովը և վաղանսու յամառ չքաւորութեան դէմ իր անապառ գանգատներովը, Համբիկը, ո՜հ, այս ալան, իր մանկութեան միակ ու ազնիւ, հեզ, անձնուէր բարեկամը, որուն սէրը, ուշ ծնած և մանաւանդ ուշ արտայայտուած, մերժեր էր անոնք անողոք ու ակներեւ արհամարհանքով մը, որուն հեծեծանքը, լացը, պաղատանքը անտարբեր թողուցեր էին զինքը, և որուն տառապանքը հեգնելու անակնկալ անգթութիւն ունեցեր էր։ Կը թողուր բոլոր այս բաները, այլ եւս անոնց չվերադառնալու համար, ու մտնելու համար ալ բոլոր այս գեղեցիկ ու նուիրական բաները, որոնց իսկական հանգամանքը չէր կրնար ճանչնալ հիմա որ աւելի հմայքոտ հեռապատկերներ իր միտքն ու կուսական հոգին թոված, օձի գալարումներու մէջ կաշկանդած էին։ Բայց պահ մը արցունքի կաթիլներ դողդղին, կոպերուն տակ, արագ սթափումէ մը իսկոյն կուլ տրուելու համար։

— Երթանք, մայրիկ, ուրիշ ընելիք մը չունինք հոս, ըսաւ ան չեշտով մը ուր իր յուզմունքը չյայտնելու ճիգ մը կար։

— Երթանք, ախչիկս, ըսաւ լուացարարուհին։

— Բա կեցէք, Համբիկս ալ ըսեմ քի-

գրգռէր — կը պարունակէ տարօրինակաց անմեկնելի զգացում մը գթութեան և այլասերութեան, զոր երբեք չենք կրնար կեղծ համարել կամ անուղղակի, հեռաւոր վարձատրութեան մը, ակնկալութեամբը մեղադրել։ Ի միջի այլոց իր օրինակ կը յիշէ աղջիկ մը, որ կասդած չունէ մը խածուած է և մտնալով իր մտաբուտմանը, իր առաջին գործը կ'ընէ յարձակիլ չանը վրայ, արգելափակել շղթայել զայն որպէս զի գոնէ ուրիշներ ազատ մնան անոր յարձակումներէն։ ուստի, կ'ըսէ

միմիայն իրենց զէնքերուն ապաստանած, հերոսական մարտնչումով մը կը դիմադրեն իրենցմէ հարիւրապատիկ թիւով կազմուած ազգերու և պատերազմներու։ Այդ պատմական կռիւներուն մէջ հերոսուհի կը հանդիսանայ Զեթունի Արեւգին (Ալալաբ) գիւղի Խաչեր քէհեային աղջիկ Զարմանուհի, որ իր նշանածին, Ղալաս անուն հայ ռազմիկին մահուան վրէժը լուծելու համար ինքզինք կը նետէ պաշարեալի վառարանին մէջ, մէկ Ղալատի տեղ սպանելով տասնեակ մը պաշարողներ։ Վերջապէս. Զեթունցիները կը յաղթին, չարունակ վարսուն ամ պաշարելէ ետքը։ Լարեակումով գրաւել Զօրանոցը, և գերել հրամանատարը, մէջի զինուորներով ու ռազմամթերքով։

Ահա՛ այս թատերախաղն է որ Թերթօ՛ի ձեւով ամէն օր պիտի հրատարակի Արեւելքի սիրելիներուն մէջ, վարուելնէ սկսեալ։

ԿԱՐԴՑԷ՛Ք, ԿԱՐԴԱՑԷ՛Ք
27 Յունիսի կիրակի օրուան
«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ
ԶԵԹՈՒՆԻ ՀԱՒԱՏՔԸ
ԿԱՄ
ԶՕՐԱՆՈՑԸ՝ ԶՕՐԱՆՈՑԸ՝
Աւելորդ է բացատրել թէ ինչո՞ւ դադրեցուցած եմ այս թատերախաղին հրատարակութիւնը Առաւօտ օրաթերթին մէջ։
Ուրեմն, ԱՌԱՒՕՏԻԿԱՑ ԿԻՐԱԿԻ 27 Յունիս, փնտռեցէք
«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ
ԶԵԹՈՒՆԻ ՀԱՒԱՏՔԸ
ԿԱՄ
ԶՕՐԱՆՈՑԸ՝ ԶՕՐԱՆՈՑԸ՝
ՀԵՂԻՆԱԿԸ

„ԱՐԵՒԵԼՔ"Ի ԹԵՐԹՕՆԸ

ԶԵԹՈՒՆԻ ՀԱՒԱՏՔԸ

ԿԱՄ

ԶՕՐԱՆՈՑԸ՝ ԶՕՐԱՆՈՑԸ...

Հեղինակ՝ ՍՄԲԱՏ ԲԻՒՐԱՏ

Քաջալերուելով ԲԱՆՆՇԻ ԲԱՆՆՇ և ԲԷԼՏԶԻ ՍԱՍՈՒՆ պատմական վէպերուս գտած ջերմ ընդունելութենէն, հաճելի անակնկալ մը կը լուսամ ըրլալ, Արեւելք պատ. օրաթերթի ընթերցողներուն նուիրելով թատերական երկերէս մէկը, թերեւս է՛ն ազգայինը, և ամէն հայու սրտին մօտիկը.—

ԶԵԹՈՒՆԻ ՀԱՒԱՏՔԸ

ԿԱՄ

ԶՕՐԱՆՈՑԸ՝ ԶՕՐԱՆՈՑԸ...

Զորս արարքներէ բաղկացած այս թատերախաղին նիւթը քաղուած է Զեթունի 1895ի Մեծ Ապատամբութենէն, որ ա՛յն քան աղմուկ հանեց դիւանագիտական աշխարհին մէջ, ամիսներով զբաղեցուց եւրոպական Մամուլը, և որ, վերջապէս հաստատեան բանագնացութեան դէմ ապառուած յաղթանակով մը, պատուաւոր հաշտութեամբ մը, Վեց Մեծ Տէրութեանց ներկայացուցիչներուն պաշտօնական միջամտութեանը շնորհիւ։

Թատերախաղին նիւթը կ'ամփոփուի հետեւեալ տողերուն մէջ.—

Մարաշի մոլեռանդ ժողովուրդին դրդռմամբ և եղլարքէն հասած մասնաւոր գաղտնի հրահանգներով, զինուորական պաշարման չղթայի մը մէջ կ'ուզուի առնել Զեթունը, իր բոլոր հայ գիւղերով, ամէն կերպ խստութիւններ ու խժդժանքներ կը գործուին, մինչեւ որ կը պայթի լեռնական արի ժողովուրդին արդար ընդվզումը, և պատերազմը կը սկսի Զեթունցիներուն ու Հսմիտի բռնապետական կառավարութեան միջեւ։ Մէկէ աւելի ճակատամարտներ կը մղուին, մէկէ աւելի հրամանատարներ կը փոխուին, և սակայն, անկարելի կ'ելլայ փոքրիկ յաղթութիւն մը առնել քաջարի լեռնցիներուն վրայ, որոնք իրենց հաւատքին ուժովը, միմիայն իրենց զէնքերուն ապաստանած, հերոսական մարտնչումով մը կը դիմադրեն իրենցմէ հարիւրապատիկ թիւով կազմուած ազգերու և պատերազմներուն։ Այդ պատմական կռիւներուն մէջ հերոսուհի կը հանդիսանայ Զեթունի Արեւգին (Ալալաբ) գիւղի Խաչեր քէհեային աղջիկ Զարմանուհի, որ իր նշանածին, Ղալաս անուն հայ ռազմիկին մահուան վրէժը լուծելու համար ինքզինք կը նետէ պաշարեալի վառարանին մէջ, մէկ Ղալատի տեղ սպանելով տասնեակ մը պաշարողներ։ Վերջապէս. Զեթունցիները կը յաղթին, չարունակ վարսուն ամ պաշարելէ ետքը։ Լարեակումով գրաւել Զօրանոցը, և գերել հրամանատարը, մէջի զինուորներով ու ռազմամթերքով։

Ահա՛ այս թատերախաղն է որ Թերթօ՛ի ձեւով ամէն օր պիտի հրատարակի Արեւելքի սիրելիներուն մէջ, վարուելնէ սկսեալ։

ԿԱՐԴՑԷ՛Ք, ԿԱՐԴԱՑԷ՛Ք
27 Յունիսի կիրակի օրուան
«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ
ԶԵԹՈՒՆԻ ՀԱՒԱՏՔԸ
ԿԱՄ
ԶՕՐԱՆՈՑԸ՝ ԶՕՐԱՆՈՑԸ՝
ՀԵՂԻՆԱԿԸ

կ'երթաք կոր, ճամպարեց Հռոփ հանում՝ շարժում մը ընելով իր սենեակը մտնելու համար։

Բայց ճիշդ այդ վայրկենին, սենեակին դրանը մէջ երեւցաւ երիտասարդը, այլայլած, ժժգոյն, խռոչացած. փայլուն աչքերովը, հաղիւ թէ հագուած։

— Համբիկ, Կիւլիկ հանումը ասունէն կ'ելլայ կոր, ըսաւ Հռոփի դառնալով։

Տղան, սեւեռաբիր, չպատասխանեց, դէմքին վրայ անաւոր ապշութեամբ մը։

— Մնաք բարով, քուրկս, փութաց Կիւլիկ հանում ձկնորսին կնոջը մօտենալով, որուն հետ պագուեցաւ։

— Մնաք բարով, ըսաւ անոր եռեւէն Սոֆի, Հռոփի հանումին ձեռքը պագնելով։

— Մնաս բարով, զաւակս, աւելցուց լուացարարուհին Համբիկին մօտենալով, որ դեռ չարժում մը չէր ըրած։

— Մնաս բարով, Համբիկ, կրկնեց Սոֆի՝ ազուն երկնցնելով իր ձեռքը, զոր բռնելու բարոյութիւնը չունեցաւ Համբիկ։

Եւ Սոֆի, առանց նշմարել ձեռացնելու երիտասարդին այլայլումը, սեւ ածեմազէ շալը տեղաւորեց գլխուն շուրջը, վարսի գլխակները յարդարելով անոր տակ, և մօրը հետ երկնցնելու դէպ ի պարէզին դուռը, ուսկից երկուքն ալ չուտով անյայտ եղան։ (Շարունակելի)

փիլիսոփան, կը փորձուիմ համոզուելու թէ բնազդաբար՝ մարդը կը փնտռէ շարունակել իր կեանքը ուրիշին մէջ։ Աւելի բացայայտ չէ՞ այս ճշմարտութիւնը անով որ զաւակ ունենալու սէրը ընդհանուր և բնական է ամէն չնչող էակի մէջ, նոյն իսկ imbécile (պակասամիտ. կէս խելագար) մարդոց։

Ինչպէս ակիզն ալ ըսինք արդէն մեր նպատակը չէ հոս սեղմեցնել նոյն իսկ համառօտութիւնը այսքան ընդարձակ նիւթի մը. այլ ուշադրութիւն հրաւիրել հնագոյն վարդապետութեան մը հետ մեր լեզուին ունեցած սա անմեկնելի յարաբերութեանը վրայ։

Զինարէն բաթ բուամ ասի, (ceci, c'est toi. This is thyself, du bist das), մեր լեզուին մէջ կը ստանայ խիստ ուշագրաւ սա տարբերը.

Դուն, ան, ես (ես՝ իբր բայ)

Դուն ան ես (դերանուններ) այսինքն թէ, դուն, կամ ան, կամ ես միեւնոյն բանն են, տարբերութիւն չկայ, կամ աւելի շիտակ պիտի ըլլար ըսել զանազանութիւն չկայ, թէպէտ և տարբեր. մ. բդղ (արարչութիւն) մը կազմող հիւլէներ են։

Անոնք, դուք, մենք

Անոնք, դուք մենք ուշադրութիւն կը հրաւիրենք մեր անձնական դերանուններուն ընծայած այս իմաստին հաւատարմութեանը յօդնակիին մէջ իսկ։

Մենք, փոխեցինք միենոյն, այսինքն վերածեցինք իր նախնական ձեւին, ճիշդ որոր զոր հնագոյն հայագաւառներու մէջ կը գործածեն այսօր. անոնք որ խօսակցած են Վանեցի, Մշեցի, Սասունցի են. մեր աղբրաց հետ, չեն կրնար չնշմարած ըլլալ որ անոնք կ'ըսեն միենոյ, միեզ, են՝. Վկայ «ընցաւ տարին» երգը։

Առաքելը երբ կը գրէ թէ՝ եթէ մարմնոյ մէկ անդամը ցաւի բոլոր միւսներն ալ չե՞ն զգար, չե՞ն ազդուիր. իբր բարոյախօսի մը պարզ բարբանջանքը, հեգնուած է միայն ակեպտիկներու կողմէն, բայց եկուր տես որ գիտութիւնն ու փիլիսոփայութիւնը միեւնոյն բանը կը հաստատեն կամ կը ստիպուին խոստովանիլ։ Ի՞նչ կը նշանակէ սա։ Բաւ բնակած տեղէդ հաղարաւոր մղոն հեռու անոյշ գիւղի մը անկիւնը մարդ մը կը մեռնի կամ ծառ մը կը թառալի, սաստ հեռաւորութիւնը բնութեան վրայ թէպէտեւ ըլլայ աննշան, այլ անուրանալի է, (ճիշդ ինչպէս անկարելի է ուրանալ լիճը նետուած քարի մը յառաջ բերած շրջանակներուն ծաւալն ու ազդեցութիւնը) և որու մասին երկու հակառակորդներ (մանաւանդ) համաձայն են, — գիտնականն ու հոգեբանը, և ինչո՞ւ կամ ի՞նչպէս կը համաձայնին անոնք, որովհետեւ առանց կեդրոնական միեւնոյն մարմինէն հակառակ ուղղութեամբ հեռացած ճառագայթներ են և արմատին վրայ իրարու կը հանդիպին, համոզուելու համար որ

Ան ինքն է. և կ'ըսեն իրարու as դուն է։ կամ as, դուն, ես. (միեւնոյն) ենք։

Սարսռած եմ ենթադրելու որ այս փաւանկ բառերը (դուն, ան, ես) եղած ըլլան մեր էն հնագոյն բառերէն, իբր ուղղակի կարեւորներն ու անհրաժեշտները խօսիլ սկսելու համար, (և ասի՝նշանակութիւն իրողութիւն մըն է գրեթէ ամէն լեզուի մէջ) և հետեւաբար առանց ո՛չ միայն սովնական միավանկ բառեր են, այլեւ դա իս նախադասութիւն մը կը կազմեն մեր լեզուին մէջ։

Արդեօք այս երեք միավանկ բառերուն (իմաստին) զուգադիպութիւնը լոկ դիպուածի՞ արդիւնք է։ Բայց տեսէք ինչ դիրսկ ամենն սկեպտիկ հանճարը, Վոլթէր, որ ազատամտէն կը գոռար. «երեք որ իշխանութիւն տուէք ինծի և ես Աւեստանէն հետ Աստուծոյ մը գաղափարն իսկ ջնջեմ երկրիս երեսէն» (ինչ որ դեռ պիտի ընէ), Վոլթէր, կ'ըսեմ, կը խոստանար թէ «դիպուածը անիմաստ բառ մըն է, ոչինչ կրնայ գոյութիւն ունենալ առանց պատճառի մը»։ Այո՛, նոյնիսկ Քրիստոս իրականութիւնը։

Ա.սոր այսպէս։

Անգլիա ԽՈՍՐՈՎ.

ՌՈՏՈՍԹՈՅԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Անցեալները գրած էի թէ տասանորդի համար տեսակ մը քառագրի դրութիւն ընդունուած է քաղաքիս համար։ Տեղւոյս իտարէի ժողովին լիչեալ խնդրոյն համար սառագրած մաղաթան՝ Լիտրենք վաւերացուելէ վերջ Պոլիս տարուեցաւ պատուիրակութեան մը միջոցաւ նախարարութենէն ալ վաւերացուելու համար, բայց հոն մերժուեցաւ սա պատճառաւ թէ արտերու վրայ դրամական բաժանումը սխալ կերպով եղած էր, և թէ սահմանադրական երկրի մը մէջ մէկ քաղաքի մը յատուկ բացառիկ դրութիւն մը հաստատել այօրինի էր։ Դանէ տասանորդի համար արդարութիւնը գործադրուէր յառաջ եկած բերքէն նոյնութեամբ առնելով տասանորդը, փոխանակ փոխարէն դրամ պահանջելու, մեծ բարեբաղդութիւն մը պիտի ըլլար երկրագործներուն համար։

Պոյքօթը հոս ալ կը շարունակուի ա մենայն խստութեամբ։ Պոյքօթի մասնախումբը նախարարական չրջաբերականին պարդիւն ճեացած ըլլալով, Նախարարաց Խորհուրդը որոշած է երկրորդ և աւելի ազդու կոչ մը ուղղել, յայտարարելով որ իրենց անհաշտ ընթացքին պատճառաւ աղետալի կնճռոտութիւններու պիտի մատնուի մայր-հայրենիքը։

*** Հռոմէն Թուրք Թերթի մը կը հեռագրեն թէ Բարիզի իտալ. դեսպան Պ. Թիթոնի յանկարծ Հռոմ երթալով տեսակցութիւններ ունեցած է Թագաւորին և արտաքին գործոց նախարարին հետ։ Կը հաւատուի թէ Պ. Թիթոնի իր հետ տարած է Պ. Բիշօֆի կարդ մը առաջարկներ՝ կրետական խնդրի մասին, ի նպաստ Թուրքիոյ։

*** Հանեայն կը հեռագրեն թէ անցեալ չորեքշաբթի օր Նիսա գումարած են երկու կուսակցութիւններ։ Գործադիր իշխանութիւնը ազդու յորդորներ կարդացած է ընդդիմադիրներուն՝ սէրութեանց կամքին պատասխանելու համար։ Ասոր վրայ, ընդդիմադիրները աւելի հաշտարար ուղղութիւն մը ցոյց տուած են։ Պ. Վէնիզէլոս յոյս յայտնած է որ այսօր գումարուի Ազգ. Ժողովը։

*** Հեռագրական գործակալութիւնները հաղորդած էին Ֆրանսայի նախագահ վարչապետ Պ. Բիէմանսոյի նամակը, ինչ ինչ մասերը իրեղաթիւրելով։ Անաւարիկ բուն պատճէնը, Բարիզի կրետական ընկերակցութեան նախագահին ղրկուած, որ վերջերս Կ. էֆէի անկախութեան ի նպաստ գումարում մը սարքած էր Բարիզի մէջ. «Զորեքշաբթի Բարիզէն կը մեկնիմ. ուրեմն ինծի համար անկարելի է պատասխանել ձեզ, բարեկամական հրաւերին, որուն համար չնորհակալ եմ։ Ամէնէն աւելի ցաւ կը զգամ անոր համար որ ինծի օգտակար կը թուի անաչառօրէն պարզել կրետացիներուն հարցը, ինչպէս ընել կ'առաջադրէք։ Տեսայ այն աւերակները, զորս Ապտ-իլ-Համիտի զօրքերը Քանիայի մէջ ձգեցին անարկու կոտորածներէն ետք։ Կրեռէէն անցած միջոցիս խորտակուած, աւերակ դարձած անհամար գիւղեր տեսայ։ Աւօնց իրական դասեր են, որոնք մաքէս պիտի չելլեն։ Աննուազ քաջութեամբ մը՝ ձեր հայրենակիցները չեն դադրած կռուելէ արշաւողին դէմ, ո՛վ որ ալ ըլլայ անիկա։ Կ'ըսեմ ձեզի թէ պատասխանութիւնը պիտի ճանչնայ անոնց իրաւունքը և կը յայտարարեմ թէ անոնք փառաւորապէս ձեռք բերած են ինքզինքնին վերքարելու իրաւունքը։»

*** Համպուլ։ կէս Քորէսբոնտենց կրեռէի խնդրին վրայ խօսելով կ'ըսէ թէ հելլենասէր զգացումները յամրօրէն բայց խակապէս կը ցամքին Եւրոպայի մէջ։ Եւ ասիկա արդիւնքն է Դերմանիոյ ու Աւստրիոյ ընթացքին, որ առանց մասնակցելու բարեկրտութեանց, աւելի պաշտպանելի դարձուցին Թուրքիոյ դիրքը։ Գերմանիոյ ընթացքը արգելք եղաւ Թուրքիոյ համար անհպատ որոշումներ տրուելուն։ Անտարակոյս Թուրքիոյ նկատմամբ թշնամական ընթացք մը պիտի բռնէին, եթէ երբեք Սերբակ Զինակցութեան մէջ գտնուող այդ երկու տէրութիւնները միւսներէն աւելի փութաջանութիւն չուսնային ամրապնդելու Երիտասարդ-Թուրքիոյ դիրքը։

*** Բէթիմի միջիին, հաճի Ալի Հայտար էֆ., որ հիմա Իզմիր կը գտնուի, կրեռացի իշխաններուն կողմէ հեռագիր մը յղած է եպարքոսին։ Այդ հեռագրով ըսուած է թէ կղզիին իսլամները կը խոյ տանգուին ու։ կը բանտարկուին։ Ուստի կը խնդրուի որ անտարբերութիւնը մէկդի դրուի, եթէ ոչ աւելի ծանր հետեւանքներ առաջ պիտի գան։

*** Իզմիրի մէջ ձերբակալուած է Թուրք մը, որ առանց պոյքօթի յանձնախումբին հետ առնչութիւն ունենալու, Թրամուէյի ընկերութեան դէմ պոյքօթ հրկած էր, հեղինակապատ պաշտօնեաներ գործածելուն համար։

*** Սէվրիքէօյի մէջ, Իզմիրի մօտ, ոստիկան-զինուոր մը իսլամ կնոջ մը կը հանդիպի, որուն հետ գանուող տղան ճերմակ դրակ մը կը կրէ՝ կապոյտ ժապաւէնով զարդարուած։ Ոստիկան-զինուորը ուզեց այդ ժապաւէնը փրցնել, տղուն մայրը յանդիմանելով։ Թրքուհին սա նշանակիից պատասխանը տուաւ. «Զենք ամէնար։ Այնքան բաներ կան բնելիք, մինչ մենք կը զբաղինք զգեստներու գոյնով։»

*** Բroesnu կ'իմանայ թէ Տէսթունիանանալաթօ ընկերութիւնը ժողովս անգլեւռուսական ընկերութեան մը պիտի վերածուի։ Այդ ընկերութեան նաւերուն մէկ մասը անգլիական դրօշ պիտի պարզէ, իսկ միւս մասը՝ ռուսական։ Մէկ քանի օրէն, այդ չոգեանաւերը իրենց նախորդ ժամանակացոյցին համեմատ պիտի երթեւեկին։ Գիները զեղչուած պիտի ըլլան, որպէս զի կարելի ըլլայ մրցում ընել նոր հիմնուած ընկերութիւններուն դէմ։

ԴԱՀԱՊՆԻ ԲՕՄԲԻԱՆ ՄԸ

Նոյն Ֆրայֆ Բրեսի թղթակիցը Պոլսէն կը հեռագրէ յունիս 21 թիւով. «Ոստիկանութիւնը ձերբակալեց Հաֆըզ Սամի էֆ.ն և հեռագրական պաշտօնեայ Սամիմ էֆ.ն, երբ նամակ ու լրագիր կ'առնէին Ֆրանսական նամակատունէն։ Ո՛րիշ մէկ քանի իլէմներու ձերբակալութենէն ետեւուն եղած է թէ գաղտնի ընկերութիւն մը կազմուած է և անոր անդամները չեն ճանչնար դիրաց, ժէօն-Թիւրք քոմիթէին պէս կազմակերպուած ըլլալով։ Այդ գաղտնի քոմիթէին կեդրոնը կը գտնուի Բարիզ և նախագահն է Շերիֆ փաշա։ Այդ քոմիթէին մէջ կը գտնուին Պոտական Խորհուրդի նախորդ անդամ Մուսթաֆա պէյ, մէկ քանի նախկին նախարարներ ու հիւպատոս մը։

ՑԻՄԻԳԻՐԻՅԻ ՄԻԶՈՑԴԷՊԸ

Ասկէ առաջ Տիմիգրիյ գիւղը պատահած միջադէպին վրայ գրուած էր, որուն մէջ 4 գիւղացիներ վիրաւորուած էին և մէկն ալ մեռած էր։ Այդ լուրը Ֆ·ronս Թերթին Թղթակցին կողմէ հաղորդուած էր։ Սէրէզի միթէաբրշիը սապէս կը ճշդէ այդ դէպքը։ Տիմիգրիյ գիւղին վրայ եղած յարձակումը Տիլաք գիւղի ընակիչներուն կողմէ սարքուած ծուղակ մըն է ընդդէմ չորս իսլամներու, որոնք իրենց ընտանեկան յարկերը կը գտնային։ Ալապանցի ջաղացպան մըն ալ սպանուած գտնուեր է Կօլա-Մարքա գեղին մէջ,

ՆԱՀՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ԱԼՊԱՆԻՈՑ ՄԻՋ

Բroկrէ տը Սաս օ իէ կ'իմանայ թէ զօրաբաժինի հրամանատար Օսման փաշա կառավարութենէն հրաման ստացած է իր զօրքերով յառաջանալու Շքոտրայի նահանգին մէջ, Միրտիթէներու զինաթափումը և մարդասմարը կատարելու համար։ Արդէն իսկ ճամբայ ելած է Օսման փաշա։

ՄԵԿՆՈՒՄ

Ֆրանսական դեսպան Պ. Պոնքառ, առջի օր, արձակուրդով Բարիզ մեկնեցաւ դեսպանատան պահականաւով։ Դեսպանը Ամնորոզի մէկ քանի վանքերը պիտի այցելէ այս առթիւ։

ԶՐԱԳԱՆԻ ԱՇՐԱՆՔ ՊԱՅԱՍԸ

Զրաղանի պալատան պատերը պիտի նորոգուին ձմեռը չական։ Հարկ եղած վարկը պիտի սահմանուի 1327 և 1328 տարուան ելմտացոյցներուն մէջ, պալատը կառուցանելու համար, որուն շինութիւնը երկու տարի պիտի տեւէ։

ԱՆԴՐԱՆԱՑՈՒԹԵԱՆ ՍՐԿԱԹՈՒՂԻ

Լա Թիւրքի կ'իմանայ թէ անգլիացի, ֆրանսացի, սերբկան և ռուս դրամատէրերէ բաղկացած խումբ մը օսմ. կառավարութեան առաջարկած է Անատոլուի մէջ երկաթուղիի գիծեր շինելու խիստ նպաստաւոր պայմաններով։

*** Լ. Հերլդ կ'ըսէ թէ անգլիական զօրաւոր սէնտիքայի մը կողմէ եպարքոսին ներկայացուած ծրագիրը նպաստաւոր կերպով ընդունուած է եպարքոսին կողմէ։ Այդ երկաթուղիի գիծը կ. Պոլսէն պիտի մեկնի՝ Պարկատանի սահմանագլուխը և Հնդկաստան յանգելու համար։ Օսմ. կայսրութեան մէկ ծայրէն միւս ծայրը 5000 քիլոմէթրէն պակաս չէ։ Քիլոմէդրական ոնէ երաշխաւորութիւն չի պահանջուիր։

ԹՈՒՐՔԻՍ ԵՒ ՀԱՅՈՆ

Անգլիական լրագիրները կ'ըսեն թէ ճարտն մտադիր է զինուորական պայմանագրութիւն մը կնքելու Թուրքիոյ հետ։

ԹՈՒՐՔԻՍ ԵՒ ՊՈՒԼԳԱՐԻՍ

Սպաներու այն պատուիրակութիւնը, որ փոխադարձ այցելութիւն պիտի տայ անցեալ տարի Պոլիս եկած պուլկար սպաներու, օգոստոսի սկիզբները մայրաքաղաքէս պիտի մեկնի։ Այս պատուիրակութեան կը նախագահէ սպայակոյտի գործնական վարժարանին անօրէն դեր-գնդապետ Ճէվատ պէյ։

ՆՈՐ ԹԵՐԹ

Ապտիւլ Գատէր պէյ եռանեայ պարբերական մը պիտի հրատարակէ Թուրքերէն լեզուով, «Առեւտրական Առաջնորդ» անուն։ Այդ հանդէսը պիտի բովանդակէ արդի մնաբական կացութեան վրայ յօդուածներ, Պոլսոյ վաճառականներուն հաղորդելիք և վիճակը։ Առաջին թիւը պիտի հրատարակուի յուլիսի վերջերը։

ՄԻԶԱԶԳԻՊ ՄԸ ԻԶՄԻՐԻ ՄԻՋ

Ռուսական հիւպատոսարանի քարտուղարներէն մէկը Հայու մը ընակարանէն դուրս եկած ատեն ձերբակալուած է ոստիկաններու կողմէ։ Ռուսական հիւպատոսարանի գանգատին վրայ, ոստիկանը յանդիմանուած է ու ոստիկանապետը նեղողութիւն խնդրած է։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԹՈՒՐՔԻՍ

Անգլիական արտաքին պատուիրակութիւն մը, Կոմս Բոպէրթսի նախագահութեամբ, մայրաքաղաքս պիտի գայ, Սուլթանին և օսմ. կառավարութեան ծանուցանելու Անգլիոյ Ճորճ Ե. Թագաւորին գահակալութիւնը։ Անգլիական դեսպանատան Ա. Թարգման Պ. Թիցմօրիս եպարքոսին հաղորդեց այդ պատուիրակութեան անդամները։ Այդ պատուիրակութիւնը միեւնոյն պաշտօնով Ռուսիա և Իտալիա պիտի երթայ։

ՌԱՌԹԻԼԱՍԻՕՆՆԵՐԸ

Ելմտական նախարարութեան մէկ դեկոյցը հրատարակուած էր վերջերս, որուն համաձայն, օտարահպատակներու անշարժ գոյքերը պիտի գրաւուին, եթէ երբեք անոնք մերժեն տուրք վճարել։ Այդ չրջաբերականին համեմատ, օսմ. իշխանութիւնները պէտք է ներկայացուցիչ մը խնդրեն դեսպանատուններէն, ներկայ մը կազմուած է և անոր անդամները չեն ճանչնար դիրաց, ժէօն-Թիւրք քոմիթէին պէս կազմակերպուած ըլլալով։ Այդ գաղտնի քոմիթէին կեդրոնը կը գտնուի Բարիզ և նախագահն է Շերիֆ փաշա։ Այդ քոմիթէին մէջ կը գտնուին Պոտական Խորհուրդի նախորդ անդամ Մուսթաֆա պէյ, մէկ քանի նախկին նախարարներ ու հիւպատոս մը։

ՑԻՄԻԳԻՐԻՅԻ ՄԻԶՈՑԴԷՊԸ

Ասկէ առաջ Տիմիգրիյ գիւղը պատահած միջադէպին վրայ գրուած էր, որուն մէջ 4 գիւղացիներ վիրաւորուած էին և մէկն ալ մեռած էր։ Այդ լուրը Ֆ·ronս Թերթին Թղթակցին կողմէ հաղորդուած էր։ Սէրէզի միթէաբրշիը սապէս կը ճշդէ այդ դէպքը։ Տիմիգրիյ գիւղին վրայ եղած յարձակումը Տիլաք գիւղի ընակիչներուն կողմէ սարքուած ծուղակ մըն է ընդդէմ չորս իսլամներու, որոնք իրենց ընտանեկան յարկերը կը գտնային։ Ալապանցի ջաղացպան մըն ալ սպանուած գտնուեր է Կօլա-Մարքա գեղին մէջ,

ՆԱՀՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ԱԼՊԱՆԻՈՑ ՄԻՋ

Բroկrէ տը Սաս օ իէ կ'իմանայ թէ զօրաբաժինի հրամանատար Օսման փաշա կառավարութենէն հրաման ստացած է իր զօրքերով յառաջանալու Շքոտրայի նահանգին մէջ, Միրտիթէներու զինաթափումը և մարդասմարը կատարելու համար։ Արդէն իսկ ճամբայ ելած է Օսման փաշա։

ՄԵԿՆՈՒՄ

Ֆրանսական դեսպան Պ. Պոնքառ, առջի օր, արձակուրդով Բարիզ մեկնեցաւ դեսպանատան պահականաւով։ Դեսպանը Ամնորոզի մէկ քանի վանքերը պիտի այցելէ այս առթիւ։

ԶՐԱԳԱՆԻ ԱՇՐԱՆՔ ՊԱՅԱՍԸ

Զրաղանի պալատան պատերը պիտի նորոգուին ձմեռը չական։ Հարկ եղած վարկը պիտի սահմանուի 1327 և 1328 տարուան ելմտացոյցներուն մէջ, պալատը կառուցանելու համար, որուն շինութիւնը երկու տարի պիտի տեւէ։

ԱՆԴՐԱՆԱՑՈՒԹԵԱՆ ՍՐԿԱԹՈՒՂԻ

Լա Թիւրքի կ'իմանայ թէ անգլիացի, ֆրանսացի, սերբկան և ռուս դրամատէրերէ բաղկացած խումբ մը օսմ. կառավարութեան առաջարկած է Անատոլուի մէջ երկաթուղիի գիծեր շինելու խիստ նպաստաւոր պայմաններով։

*** Լ. Հերլդ կ'ըսէ թէ անգլիական զօրաւոր սէնտիքայի մը կողմէ եպարքոսին ներկայացուած ծրագիրը նպաստաւոր կերպով ընդունուած է եպարքոսին կողմէ։ Այդ երկաթուղիի գիծը կ. Պոլսէն պիտի մեկնի՝ Պարկատանի սահմանագլուխը և Հնդկաստան յանգելու համար։ Օսմ. կայսրութեան մէկ ծայրէն միւս ծայրը 5000 քիլոմէթրէն պակաս չէ։ Քիլոմէդրական ոնէ երաշխաւորութիւն չի պահանջուիր։

ԹՈՒՐՔԻՍ ԵՒ ՀԱՅՈՆ

Անգլիական լրագիրները կ'ըսեն թէ ճարտն մտադիր է զինուորական պայմանագրութիւն մը կնքելու Թուրքիոյ հետ։

ԹՈՒՐՔԻՍ ԵՒ ՊՈՒԼԳԱՐԻՍ

Սպաներու այն պատուիրակութիւնը, որ փոխադարձ այցելութիւն պիտի տայ անցեալ տարի Պոլիս եկած պուլկար սպաներու, օգոստոսի սկիզբները մայրաքաղաքէս պիտի մեկնի։ Այս պատուիրակութեան կը նախագահէ սպայակոյտի գործնական վարժարանին անօրէն դեր-գնդապետ Ճէվատ պէյ։

ՆՈՐ ԹԵՐԹ

Ապտիւլ Գատէր պէյ եռանեայ պարբերական մը պիտի հրատարակէ Թուրքերէն լեզուով, «Առեւտրական Առաջնորդ» անուն։ Այդ հանդէսը պիտի բովանդակէ արդի մնաբական կացութեան վրայ յօդուածներ, Պոլսոյ վաճառականներուն հաղորդելիք և վիճակը։ Առաջին թիւը պիտի հրատարակուի յուլիսի վերջերը։

ՄԻԶԱԶԳԻՊ ՄԸ ԻԶՄԻՐԻ ՄԻՋ

Ռուսական հիւպատոսարանի քարտուղարներէն մէկը Հայու մը ընակարանէն դուրս եկած ատեն ձերբակալուած է ոստիկաններու կողմէ։ Ռուսական հիւպատոսարանի գանգատին վրայ, ոստիկանը յանդիմանուած է ու ոստիկանապետը նեղողութիւն խնդրած է։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԹՈՒՐՔԻՍ

Անգլիական արտաքին պատուիրակութիւն մը, Կոմս Բոպէրթսի նախագահութեամբ, մայրաքաղաքս պիտի գայ, Սուլթանին և օսմ. կառավարութեան ծանուցանելու Անգլիոյ Ճորճ Ե. Թագաւորին գահակալութիւնը։ Անգլիական դեսպանատան Ա. Թարգման Պ. Թիցմօրիս եպարքոսին հաղորդեց այդ պատուիրակութեան անդամները։ Այդ պատուիրակութիւնը միեւնոյն պաշտօնով Ռուսիա և Իտալիա պիտի երթայ։

ՌԱՌԹԻԼԱՍԻՕՆՆԵՐԸ

Ելմտական նախարարութեան մէկ դեկոյցը հրատարակուած էր վերջերս, որուն համաձայն, օտարահպատակներու անշարժ գոյքերը պիտի գրաւուին, եթէ երբեք անոնք մերժեն տուրք վճարել։ Այդ չրջաբերականին համեմատ, օսմ. իշխանութիւնները պէտք է ներկայացուցիչ մը խնդրեն դեսպանատուններէն, ներկայ

գանուելու համար գրաւման։ Երբ դեսպանատանց կողմէ 24 ժամուան մէջ ներկայացուցիչ մը չղրկուի՝ տուրքի գանձման պաշտօնեաները առանձին պիտի ձեռնարկեն գրաւման։ Արդ, դեսպանատունները հաւաքական ծանուցագիր մը կը պատրաստեն՝ Բ. Դրան տրուելու համար։ Այդ ծանուցագրով պիտի յայտարարուի թէ ելմտական նախարարութեան այդ անօրինութիւնը չկրնար գործադրուիլ, քաղաքակիրթ ազգերու հակառակ ըլլալուն։

ՑԵՂԱՑԵՒՆ ԿՈՒԻ

Պաղատատի կուսակալ Նազրմ փաշա յունիս 5 թիւով կը հեռագրէ թէ պարսիկ ցեղերու միջեւ ընդհարում մը տեղի ունեցած է Հարունապատի մէջ։ Բէյլէվիր ցեղին պէտ Տավուա, Բիւրան ցեղին պէտ Հասան Խան, Շարքիեանի Ագիզ պէյ, Հաճուր ցեղին պէտ Բէրիմ աղա և իր եղբայրը Ալի պէյ, բաղմաթիւ հեծելազօրքով, դէպի Հարունապատ ուղղուած են, որ Բըրմանչան քաղաքին չրջակայքը կը գտնուի։ Հոն ընդհարած են Բրրդանլրի մարդոց, Պավէ ճանի Մուսթաֆա պէյի, չէյլի Բաթրի և իր զուգակիր Համավէնտ ցեղապետին մարդոց հետ։ Իսկոյն հրացանաձգութիւնը սկսած է։ Երկու կողմէն սպանուածներուն թիւը 30-40ի կը հասնի։ Ոմանք կ'ըսեն թէ 100 հոգի սպանուած են։ Նոր կռիւներ կը պատրաստուին։

ՀԱՅՑԵՐՈՑԹ

Երեսփ. Ժողովի Նախագահ Անմէտ Բիզա պէյ, առջի իրիկուն իր ընակարանին մէջ հաղկերոյթ մը տուաւ մայրաքաղաքիս դիւանագիտական մարմնոյն։ Նախարարներէն ու երեսփոխաններէն ոմանք և ուրիշ բարձրաստիճան պաշտօնատարներ ներկայ կը գտնուէին։ Օսմ. երաժշտական ընկերակցութիւնը ճաշի միջոցին ընտիր կտորներ ածեց։ Անմէտ Բիզա պէյ խօսք առնելով՝ մաղթեց որ բոլոր տէրութեանց հետ շարունակորեն բարեկամական յարաբերութիւնները։ Աւստրիոյ-Հունգարիոյ դեսպան Բալլավիչինի մարքիզը պատասխանելով Թուրքիոյ համար բարեմաղթութիւններ ըրաւ։ Ցեռոյ հրաւիրեալներուն խմբագրները հանուեցան։

ՆԴԻՊՈՅԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼԸ

ԿԸ ՍԱՆՁԱՆԱՀԱՐՈՒԻ

Եգիպտոսի օսմ. քոմիսէրը Բ. Դրան կը ծանուցանէ թէ Սիւէզի Ջրանցքին մեծնաշնորհ երկարաձգման, ուսանողներու կողմէ կատարուած ցոյցերուն, Պուրթոս փաշայի սպանութեան և գրաման երկարաձգումին վրայ Եգիպտոսի զանազան կուսակցութեանց թերթերուն մէջ հրատարակուած յօդուածներուն հետեւանքով, Եգիպտական կառավարութիւնը ճնշողական միջոցներու դիմած է։ Սրբ Էլմաբն կօրսթի առաջարկին վրայ, Օրէնսդիր Խորհուրդը ձեռք առած է այդ միջոցները, մամուլի նոր օրէնք մը պատրաստելով, որ խիստ պատիժներու կ'ենթարկէ լրագիրները։ Նոյն Խորհուրդը բարեփոխած է կարգ մը յօդուածներ, բայց կառավարութիւնը չէ ընդունուած զանոնք, որոշելով անփոփոխ գործադրել այդ օրէնքը։ Եգիպտոսի պաշտօնաթերթը հրատարակած ըլլալով այդ օրէնքը, օսմ. քոմիսէրը անոր թարգմանութիւնը յղած է եպարքոսին։ Հաղորդ փաշա դատական նախարարութեան հաղորդած է այդ թարգմանութիւնը։

ՊՈԼՍՈՅ ԲԱՐԵԶԱՐԳԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Մայրաքաղաքիս մէջ հաղորդակցութիւնները դիւրացնելու համար ծրագիր մը պատրաստուած է։ Այդ ծրագրին համաձայն, մեծ կամուրջ մըն ալ պիտի չինուի։ Եպարքոսը ու ներքին գործոց նախարարը իրենց կողմէ ամէն ջանք ի գործ կը դնեն՝ Պոլիսը բարեզարդելու համար։ Այդ նպատակաւ տեսակցելով քաղաքապետին հետ, ձեռնարկուելիք աշխատութեանց ծրագիրը պատրաստած են։ Քաղաքապետութեան մասնագիտական յանձնախումբին կողմէ յօրինուած ծրագրին գործադրութիւնը առնուազն տասը միլիոն ոսկիի կը կարօտի։ Այդ գումարը մէկ անգամէն չպիտի ծախսուի։ Նախ՝ Լ'ին-Լօնդրի հրապարակը պիտի ընդարձակուի։ Դէպի Եէնի-Ճամի տանող ճամբուն վրայ գտնուած բոլոր չէնքերը պիտի փլցուին։ Եէնի-Ճամիի եռին գտնուող հրապարակը սքուէարի մը պիտի փոխուի և խճուղիի մը պիտի վերածուի։ Սուլթան Ահմէտի հրապարակը, մինչեւ հանքերու և անասուններու պաշտօնատունը, գեղեցիկ պարտէզի մը պիտի վերածուի։ Սարայ-Պուրնի սքանչելի դիրք մը ունենալուն համար, երկու պարտէզ պիտի հաստատուի հոն, մէկը կիներու և միւսը արերու համար։ Մայրաքաղաքին զանազան ծառուղիները ամբողջովին պիտի նորոգուին։ Ղալաթիոյ կողմը՝ քանի մը չէնքեր պիտի փլցուին՝ դէպի է կամուրջ տանող հրապարակ մը բանալու համար։ Եւ որովհետեւ այս ձեռնարկները խոշոր գումարներու կը կարօտին, մեծադրութիւն կայ վիճակներ մը կազմակերպելու քաղաքապետութեան անունով։ Նոյնպէս կը խորհուի փոխառութիւն մը կնքել՝ այդ վիճակախաղութեան հասոյթները իբր երաշխաւորութիւն ցոյց տալով։

ՍԼԱՒՈՆԱԿԱՆ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎԸ

Առջի օր, Սոֆիայի Ազգ. Թատրոնին մէջ տեղի ունեցած է Սլաւական Համաժողովին բացումը։ Գեղանայարկը, օթեակները և վերնայարկը բուռն բազմութեամբ մը լեցուած էր, իսկ բեմը զարդարուած էր սլաւ ազգութեանց զինանշաններով։ Նիստը բացուելէ առաջ, խմբերգ մը երգուած է, բարի գալուստ մաղթելով Սլաւներուն։ Ցետոյ սլաւական ուրիշ ազգային երգեր երգուած են։ Աւստրիական Խորհրդարանին անդամ Պ. Քրամարց կատարած է Համաժողովին բացումը։ Դիւանի ընտրութենէն յետոյ, բազմաթիւ ճառեր արտասանուած են։ Համաժողովին որոշումով չնորհակալութեան հեռագիր մը ուղղուած է Ցէրտինանա թագաւորին։ Թատրոնին հրապարակը գանուած ժողովուրդը և սլաւ բոլոր ընկերակցութեանց ներկայացուցիչները խանդավառ ցոյցեր ըրած են։

ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Ժամացոյցի ընտրութիւն ընելէ առաջ, կարդալ Դ. էլը Նեչաթիի (Զուլիերիա) աստղաբաշխական դիտարանին պետական մրցման պաշտօնական արդիւնքը։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ԱԶԱՏ ԿԱՐԾԻՔՆԵՐ

Կրօնական ժողովը թոչակաւոր քարտուղար մը ունի, որ նմանապէս կրօնական մըն է։ Կարծեմ 600 ղրուշի չափ ամսական մը կը տրուի այդ վարդապետին, Տիրայր Մարգարեանի։ Զեմ ըներ որ կրօնական ժողովը իր վարձուած քարտուղարը չունենայ։ Բայց կ'ենթադրեմ որ այս պաշտօնը բաւական հրապուրիչ պաշտօն մըն է, որ մարդուն հոգին բերանը չի բերեր աշխատութենէ և լաւն ժամանակ կը թողու հանգիստի և ծուլութեան քաղցրութիւնները ըմբշխնելու։ Կատարեալ rond-de-cuirի գործ մը։ Դիտեմ որ առհասարակ ամէն կղերական մեծ կարեւորութիւն կուտայ հանդիստ ու անդորր կենցաղի. ասպարէզին բերմունքն է սա արդէն. իսկ մասնաւորապէս հայ կրօնականները հետամուտ են անքիրան վաստակի և անաչխատ դրամատաւաքութեան։ Քիչեր —գրեթէ հազուագիւտ— են որ իրենց ճակտին քրտնքովը և արդար դատաստանով ապրին և անձնուրեան կրօնական անշահախնդրութեան իտէալը։ Կրօնական ժողովին քարտուղարութեան պաշտօնը, այս տեսակէտով, recordը կը վարակի։ Շաբաթը չորս տեղեկագիր կարդա և երեք նամակ գրէ։ Մնացած ժամանակը կամ յատկացուր մրափելու զով անկիւն մը կամ բացառիկ շահերու, մտուելի, կնունքի, հարսնիքի կայլն։

Դուցէ գանուին չարախիներ որ կարծեն թէ ալ ունիմ Տիրայր վարդապետի այս հանելուկ գործին։ Ասիկա չատ չատ այն ատենը կրնայ ենթադրուիլ երբ Կրօնական ժողովը որոշէ այնպարհակաին մը յանձնել իր քարտուղարութիւնը։ Բայց մեր վեղարաւորները, մանաւանդ սա միջոցներուս, գիտենք թէ ո՛ր ատենան սօնու են, և ընդ ակամբ կը նային խեղճ աշխարհականներուս։ Նոյնիսկ եթէ այդ որոշումը տրուի, ամէն մարդու գործը չէ կրօնականին անդամներուն բերանն հոտը մտիկ ընել։

Երբ հոս Տիրայր վարդապետին վրայ կը խօսիմ, պարզապէս ձեռքս կենդանի փասա մը ունենալու համար է։ Ասորպէս ներ չատ կան Պոլսոյ մէջ, զոր իրենց յաւերժական հանգստավայրը ընտրած են և քալ մը չեն հեռանար անկէ, մինչ անդին գաւառական թեմեր անհովիւ կը տառապին և տաք չունին, միմիայնար խոցքի և չինարար ձեռքի կարօտով կը տուայտին։ Թեմական առաջնորդներ կան, և անձնուէր տնակէն, որ հակառակ իրենց դժուար գործին ու ծանրածանր աշխատութեանը՝ կրօնական ժողովի քարտուղարին կէս ամսական չեն սատար։ Որքան որ գիտեմ, այս վարդապետը —և իրեն նմաններ— Արմաշ

բացնեն իրենց գոյութիւնը, թող իրենց համար ազգին ծախսած դրամները փոխարինեն անմնաւէր ու քրէաասասավայել գործունէութեամբ։ Բարգէնի պէս եռանդուն գործիչներ և նուիրուած կրօնականներ քանի՞ հատ արտադրեց Արմալի դպրեվանքը։ Եթէ ա՛յս պիտի ըլլար առոր արդիւնքը, լաւագոյն էր գոցել զայն։ Մոլորու և պատրանակներու գործարանի պէտք չունի հայ ազգը։

ԵՐՈՒԽԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՐԵՍՓ. ԺՈՂՈՎ

ՂԵՒՈՆԴ ՎԸՐ. ԵՒ ՄԻՐԶԱ ՄՍԵՐԵԱՆ ԴԷՄ ԴԷՄԻ

ՄԻՔԻՆԿՆԵՐՈՒ ԽՆԴԻՐԸ ՎԵՐՋԱՑԱԾ

Ազգ. Երեսփ. Ժողովը երէկ նիստ գումարեց Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ նախագահութեամբ Ս. Պարիարք Հօր։ Բացման ատեն ներկայ էին 48 երեսփոխաններ։ Կ'ատենապետէր Պարգև էֆ. Փափազեան։ Դիւանը ծանոյց մէկ քանի երեսփոխաններու բացակայութիւնները ստորագրեալ նկատուեցան։ Իսկ Բ. էֆ. Թէչէանի համար ըսաւ թէ՝ երեք անգամ բացակայ եղած է և եթէ այսօր ալ ներկայ չգտնուի հրաժարուած պիտի նկատուի։ Արիստակէս քէնդ. Հեսարլեան և Երուանդ էֆ. Դարաեան հրաժարական մատուցած էին. Ժողովը երկուքին ալ ընդունեց։ Հմայեակ Սրբազան այս առթիւ դիտել տուաւ թէ՝ երեսփոխաններու 14) թիւը դեռ կարելի չէ եղած ամբողջացնել և բազմաթիւ երեսփոխաններ ալ հրաժարած են ու կը հրաժարին ինչ որ մեծամասնութիւն չգոյանալուն պատճառ կ'ըլլայ։ Դիւանը ինք ալ համամիտ գտնուեցաւ Սրբազանին և հարցում ուղղեց Վարչութեան, որուն կողմէ Տօքթ. Թորգոմեան էֆ. պատասխանեց թէ ընտրութեան հրաւէրներ տրուած են արդէն։ Ճանկիլեան էֆ. Կէտիկ Փաչէն դեռ չընտրուած երեսփոխաններուն համար հարցում ուղղեց, որուն վրայ Ժողովը որոշեց յանձնարարել Վարչութեան որ հետապնդէ այդ գործն ալ։

Կարդացուեցաւ Տրապիզոնի Դաւառ. Ժողովի ինը անդամներուն բողոքագիրը. ասոնք կ'ըսէին թէ իրենք հրաժարած չըլլալուն հակառակ՝ կեդր. Վարչութիւնը ամբողջական ընտրութեան հրաւէր տուած և նոր ընտրութիւն կատարուած է ինչ որ հակասահմանադրական է. կեդր. Վարչութիւնը, կ'ըսէին, քահանայքով չկրնար լրացուիլ և պէտք է որ միայն հրաժարուածներուն տեղ ընտրութեան հրաւէր տար։ Ատենապետը յանձնարարեց ղրկել Վարչութեան. բայց Տօքթ. Սեզգոսեան —Վարչութեան ի դիմաց— ըսաւ թէ՝ իրենց համար այդ գործը վերջացած է. երբ Տրապիզոնի առաջնորդը հրաժարած էր, ժողովները կազմալուծեալ էին և ազգային գործերը երեսի վրայ կը մնային, տեսպուած էին դանդաղ տալ իր լիազօր պատուիրակին որ նոր ամբողջական ընտրութիւն մը կատարէ։ Ու արդէն Տրապիզոնի Դաւառ. Ժողովին 28 անդամէն հազիւ 15ը մնացած կը և մեր պատուիրակը վերակազմեց բոլոր ժողովները։ Երեսփ. Ժողովը լսելով այս բացատրութիւնները որոշեց ապասել Վարչութեան պատուիրակ Պալագեան վրդ.ի կողմէ գալիք նոր ու ամբողջական տեղեկագրին, ըստ այնմ կարելւորը որոշելու համար։

Ատենապետը ծանոյց թէ Մալաթիոյ Դաւառ. Ժողովին կողմէ բողոքագիր մը եկած է Ագիլեան էֆ.ի հրաժարեցուցման մասին բայց ապօրինի ըլլալուն, եթէ կ'ուզէ Ժողովը, չենք կարդար ըսաւ։ Ասոր դէմ Ղազար Հմ. էֆ. Արամեանց և ըսաւ որ Ժողովը պէտք չէ նախապաշարել և պահանջեց որ անպատճառ կարդացուի և գաւառի ձայնը չխղճուի։ Դաւառի երեսփոխանները, աւելցուց, կոնան սխալած ըլլալ, բայց ատիկա չնշանակեր որ բարի թողի կ'ըլլան նամակները։ Դիւրի էֆ. Տէր Մովսէսեան ըսաւ թէ պէտք էր վարչութեան եռեռար և անկէ վերջ դար Ժողովին։ Հինդլեան էֆ. համամիտ չեղաւ Տէր Մովսէսեան էֆ.ի, քանի որ, ըսաւ, հոս սկզբունքի խնդիր մը կայ և ան է որ պիտի լուծուի, և ոչ թէ պարզ ընտրական տեղեկագիր մըն է։ Ատենապետը դիտել տուաւ որ արդէն լուծուած պէտք է համարել այս խնդիրը, քանի որ սահմանադրապէս ուժ է երեսփոխն ընտրուելէ յետոյ կարելի չէ հրաժարեցնել։ Հմ. էֆ. Արամեանց դարձեալ պնդեց որ անպատճառ կարդացուի գիրը։ Ներսէս էֆ. Օհանեան խօսքը Արամեանց էֆ.ի ուղղելով պոռաց թէ՝ իրենք ալ գաւառը կը տիրեն իրեն չափ։ Ատենապետը հարցուց Ժողովին թէ այս նամակին ընթերցումը կ'ուզեն թէ ոչ։ Միսաք էֆ. Գոչունեան ըսաւ թէ օրէնքը չի քննէարկուիր, բայց ատենապետը քուէի դրաւ և Ժողովը 9ի դէմ 19 քուէով մերժեց կարդալ Մալաթիոյ Դաւառ. Ժողովին տեղեկագիրը։ Հմ. էֆ. Արամեանց ըսաւ թէ ցաւով կը տեսնէ որ Ժողովը ապօրինութիւն մը կը գործէ, քանի որ գիր մը որուն պարունակութենէն տեղեակ չէ Ժողովը, չուզեր կարդալ։ Մ. Հայազն. — Մերդա էֆ.ի այս ըսուածները պարզ խզբանքներ են և ուրիշ ոչինչ։

Ն. Օհանեան.— Երբ Սահմ. օրէնքին մէջ պարզ. փոխանորդին տարիքը ճշտուած չէ, ատկէ հետեւութիւններ կարելի չէ հանել. բայց Մերդա էֆ. կ'ըսէ թէ քովը նամակներ ունի Ղեւոնդ վրդ.ի և ղեղծարար պաշտօնեայի մը միջեւ փոխանակուած. թող ատիկա կարդայ։

Ղեւոնդ վրդ.— Ես ալ կը պնդեմ որ անպատճառ նամակը դարդայ.

Հ. Խօճասարեան. — Մերդա էֆ. հարցում մըն է որ կ'ուզէ, դիւանը խօսք տալէ առաջ հարցնելու էր Ժողովին թէ վարչութեան կ'ուզէ ղրկել թէ տպագրութիւն տալով խնդրին օրակարգ անցնել կ'ուզէ։

Ղեւոնդ վրդ.— Իրաւունք չունիք խնդիրը փակելու. Մսերեան էֆ. խնդրին կարեւորութիւն տալու ձեւեր կ'առնէ, չը կարդալով իր քով գտնուած նամակը և գործը խոշոր ցոյց տալ կ'ուզէ. հետեւաբար պէտք է հոս հրապարակաւ կարդայ և բացատրութիւն տայ, հոս երեսփոխաններ կան, որ եթէ նամակը չկարդացուի իմ մասիս կասկածներ ունենալով պիտի մեկնին, հետեւաբար կը կրկնեմ պահանջումս։

Ատենապետ.— Ժողովի մը մէջ ըսուած խօսքերը կարեւորութիւն չեն ունենար, երբ խնդիր մը անհետեւանք կը ձգուի. հետեւաբար անհետեւանք թողլով Վարչութեան կը ղրկենք։

Ղեւոնդ վրդ.— Ես չեմ ընդունիր Վարչութեան ղրկելու որոշումը. պէտք է եռառնէ իր ըսած խօսքերը. եթէ պատուաւոր մարդ է թող կարդայ. հակառակ պարագային անպատիւ պիտի նկատեմ զինքը.

Մ. Մսերեան.— Հայր ասուրբ կաղաք կերած էք...

Ժողովականները սկսան աղմուկ բարձրացնել։

Եղուարդ Ղիւլեան.— Իրեւ տնտես. խորհրդոյ անդամ կը յայտարարեմ թէ՝ Ղեւոնդ վրդ.ի ժամին ոտտես. խորհուրդին առջեւ երբեք ամբաստանութիւն չկայ. հետեւաբար Մսերեան էֆ.ի ըսածները միայն իր կարծիքներն են։

Ատենապետ.— Ի կարգ կը հրաւիրեմ Մսերեան էֆ.ն. անօնք որ համամիտ կը գտնուին թող իրենց հաւանութիւնը յայտնեն։

Այս միջոցին Միրզա էֆ. Մսերեան տեղէն ելլելով դուրս ելաւ ըսելով.

— Ես չեմ նստիր ասանկ ժողովի մը մէջ. ես կը մեկնիմ ա՜ռ. (եւ Մկրտիչ էֆ. Մելիքեանի քովէն անցած ատեն զայն մատնանշելով ըսաւ) ա՜ռ՝ դրամագրքի մըն ալ հոս նստած է...

Ղեւոնդ վրդ.— Գործը ասով չլմնար եռ այս տեղէն չեմ կրնար մեկնիլ մինչեւ որ ես չառնէ իր իսօքերը. Ժողովդ ա. նիրաւութիւն մը գործած կըլլայ. ես մինչեւ այսօր մաքուր մնացած եմ և չեմ նեղեր օր մարդ մը ելլէ և մտացածին ամբաստանութիւններ ընէ։

Ժողովը անհետեւանք թողուց և նիստի չառաւ այդ նամակը։

Յետոյ ատենապետը ծանոյց թէ եկեղեցիներու մէջ միթինկ գումարելու կամ չգումարելու խնդիրը վիճաբանուած և երկու առաջարկներ եկած են, որոնց մասին որոշ քուէարկութիւն չէ կատարուած, հետեւաբար հարցուց թէ Ժողովը ասունց վիճաբանութեան անմիջապէս քուէարկել թէ՝ վիճաբանիլ կ'ուզէ։ Ատենապետը այս առթիւ ըսաւ թէ Դասպարեան էֆ. ալ միթինկներու առթիւ բանաձեւ մը ունի։ Դասպարեան ուզեց խօսիլ, բայց Ժողովը 35 քուէով մերժեց չարունակել վիճաբանութիւնը։ Դասպարեան էֆ.ի բանաձեւը կարդացուեցաւ, որով կ'առաջարկէր իսպառ փակել եկեղեցիները միթինկներու առջեւ, նկատելով որ Հայ եկեղեցին սրբավայր մըն է. նկատելով որ բանաստեղծութիւններէն կարգ մը յոռի հետեւանքներ կրնան առաջ գալ և նկատելով որ Ս. Հայրապետին կոնդակն ալ նոյնը կը հրամայէ։

Ժողովը այս բանաձեւն ալ ընդունեց, որ միեւնոյն ատեն կ'առաջարկէր գաղտնի քուէարկութեամբ կատարել։ Հ. Խօճասարեան և Արթիւր Մաղաքեան ըսին որ Դասպարեանի առաջարկը պէտք միացնել Թէքէեանի առաջարկին որ՝ ինչպէս յայտնի է, կ'առաջարկէր՝ միթինկի խնդրոյն վերաբերեալ Ս. Հայրապետին կոնդակը ղրկել վարչութեան՝ գործադրութեան համար։ Ժողովը յետոյ որոշեց ամենքն ալ առանձինն առանձինն գաղտնի քուէարկել՝ Պ. Դասպարեանի բանաձեւէն բսկսելով. բայց Հրանդ էֆ.Ասատուր դիտել տուաւ որ օրէնքի և սկզբունքի հակառակ է տարկա, քանի որ Դասպարեանի առաջարկէն առաջ Թէքէեան և Արամեանց արդէն առաջարկներ ունին և հետեւաբար պահանջեց որ կարգը պահուի։ Ժողովը համամիտ գտնուեցաւ և գաղտնի քուէարկութեան ձեռնարկեց և 67 քուէարկողներու մասնակցութեամբ ու 51ին քուէովը ընդունեց Վանան Թէքէեանի վերոյիշեալ առաջարկը։

Արիստակէս Դասպարեան Ս. Կաթողիկոսին հրաժարականը մերժել առաջարկեց, պնդելով որ հրաժարականին պատճառները ժամ առաջ բանալու աշխատի Վարչութիւնը։ Տ. Հմայեակ Սրբազան չատ համառօտ գաւառ Վարչութեան տուած բանաձեւը և ձայնակցեցաւ որ մերժելի հրաժարականը ու պէտք եղած դիւրութիւններն ընծայուին Ն. Ս. Օծութեան։ Դիտել տուաւ որ Ս. Կաթողիկոսին իբր տիտղոս «Ն. Սրբազնութիւն» կը գործածուի, մինչդեռ պէտք է ըսել «Ն. Ս. Օծութիւն»։ Սմբատ էֆ. Բիւրատ հրաւէր կարդաց Ս. Պարիարքին որ անգամ մըն ալ ազգաւ դիմում մը ընէ կառավարութեան մօտ։ Ի դիմաց Վարչութեան խօսեցաւ Խաճասարեան էֆ. շեշտելով որ Ս. Կաթողիկոսին հրաժարականը հոգային խնդիրէն ծագում առած է։ Այս խնդիրը չատ բարդ է ու լուծումը դժուար. Մկրտիչ Կաթողիկոսէն Մնացած, 30—35 տարուան խնդիր մըն է։ Ցիշեց Ս. Պարիարքը՝ որ Ատանայի կուսակալին Պոլիս գտնուած միջոցին ազդուապէս խօսած է պէտք եղածը։ Ժողովը բաւ համարելով վիճաբանութիւնները միաձայնութեամբ մերժեց Ս. Կաթողիկոսին հրաժարականը և զանազան բարեփոխումներով ընդունեց Արամեանց էֆ.ի հետեւեալ բանաձեւը.

«Ազգ. Ժողովը լիովին համամիտ կեդր. Վարչութեան՝ կը մերժէ Տանն Կիլիկիոյ Ս. Կաթողիկոսին հրաժարականը, և իր խորին շնորհակալութիւնները յայտնելով կը հրաւիրէ զինքը չարունակել իր կրօնական հեռապնդումները, ի պաշտպանութիւն ազգ. չահերուն և ի մխիթարութիւն դժբաղդ Կիլիկիոյ ազգայնոց։»

Օրէր. Թորգոմեան էֆ. առաջարկեց որ ընտրուած երեսփոխաններէն կէսէն մէկ աւելին ներկայութիւնը մեծամասնութիւն համարուի։ Այս առթիւ մէջ բերաւ 1874ին Ներսէս Պարիարքի կատարած ուխտի միջոցին կարդացուած կայս. Իրաւէն, որ կ'ըսէ թէ Ազգ. Ժողովին նիստը կը բացուի երբ ընտրեալ երեսփոխաններուն կէսէն մէկ աւելին ներկայ է։ Խաճասարեան էֆ. ալ համամիտ գտնուեցաւ։ Նաթանեան էֆ. 71 մեծամասնութիւնն անփոփոխ պահելուն վրայ խօսեցաւ։ Ճանկիլեան էֆ. ըսաւ թէ ինք համամիտ պիտի գտնուէր Նաթանեան էֆ.ի, եթէ 140 երեսփոխաններուն գոնէ 130ը ընտրուած ըլլար, մինչդեռ հազիւ 105ը կարելի եղած է ընտրել, ուստի խօսեցաւ ի նպաստ 71ի մեծամասնութեան։ Մինրդատ էֆ. Հայկազն «71ի մեծամասնութիւն» պոռաց, ըսելով թէ ո՛վ որ չաբթուն մէջ օր մը գալ չուզեր թա՛զ հրաժարի։ Դաւիթ էֆ. Տէր Մովսէսեան խօսեցաւ ընտրուած երեսփոխաններուն կէսէն մէկ աւելին ներկայութիւնը մեծամասնութիւն համարուելու ի նպաստ։ Համամիտ գտնուեցաւ Մելիքեան էֆ.։ Արամ էֆ. Հալաճեան ըսաւ թէ ըստ Սահմանադրութեան՝ Պոլսոյ երեսփոխաններուն մեծամասնութիւնը եթէ ընտրուած է, անոր կէսէն մէկ աւելին ներկայութիւնը մեծամասնութիւն նկատելու է։ Ս. Պարիարքը պատասխանեց այս յօդուածին որքան անպատեհ ըլլալը չեշտելով. և բաւ թէ ասով գաւառացիին եղած զրկանքը մէջտեղ կ'ելլայ և ինք 71ի մեծամասնութեան կողմնակից գտնուեցաւ, հակառակ պարագային ընդհանուր թուլացում առաջ պիտի գայ։ ըսաւ։ Պօղոս Հեան էֆ. խօսեցաւ 71ի մեծամասնութեան ի նպաստ։ Յետոյ վիճաբանութիւնները բաւ համարուելով, քուէարկութեան ձեռնարկուեցաւ և. 71ի մեծամասնութիւնը անփոփոխ պահել որոշուեցաւ։

* * *

ՄԻՔՍԱԹԱՆՈՒ ՄԸ

Նիստին փակումէն վերջ, Ս. Պարիարքը իր մօտ կոչեց Միրզա էֆ. Մսերեանը և պահանջեց որ Տ. Ղեւոնդ Ծ. Վ. Դաւեանի մասին ի՛նչ որ գիտէ երես առ երես ըսէ։ Այս միջոցին երեսփոխաններ և հետաքրքիրներ եկան բոլորուեցան Սրբազանին և Միրզա էֆ.ի շուրջը։ Ս. Պարիարք Հայրը խստօրէն պահանջեց որ առանց վերապահութեան յայտարարէ ինչ որ գիտէ, որովհետեւ յատենի ժողովի բրած նախաձեռնքները չատ ծանր են ու պէտք չէ անհետեւանք անցնին։ Մսերեան էֆ. առարկեց թէ Մարգարեանին նամակ մը գրած է Տ. Ղեւոնդ Ծ. Վ.։ որով «վարեւոր գումար մը կը պահանջէ։» Ս. Պարիարքը և Ղեւոնդ Վ. մանրամասն պատմեցին թէ ասկա՞ բրե՛քն զեղծում էր։ այլ Փոխանորդ հայր Սուրբը այնքան անձնուիրաբար աշխատելէ վերջ, մինչդեռ յեսին պաշտօնեան վարձատրուեցաւ, ինքը բնաւ ոչ է փոխարինութիւն չպահանջեց, ու միայն խիստ անձուկ վիճակի մատնուած մէկ օրին այսպիսի օգնութիւն մը խնդրեց, որ իր իրաւունքն էր։ Իրաւ ըսաւ Ս. Պարիարքը՝ Հայրսուրբին այս միջոցին ես ալ չհաւնեցայ, բայց Փոխանորդը չուզեց որ տրուելիք օգնութիւնը հանդիսաւոր երեւոյթ առնէ, դիմում ընէ, ուստի քարտուղարին միջոցաւ իր այս նեղ կացութիւնը Ցանձնաժողովին զգացընել կը խնդրեր իր նամակով։ Ներկաները ցաւ յայտնեցին Տ. Ղեւոնդ Վ.ի, այս առթիւ իրեն եղած այնքան անիրաւ նախատինքներուն համար։

ԳԱՂԱՌ. ԺՈՂՈՎ

Գաղաք. Ժողովը երէկ գումարուեցաւ Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ և հետեւեալ անօրինութիւններն ըրաւ. Ա. Ժողովը Տնտես. Խորհրդոյ նախաձեռնութեամբ յանձնեց Բերայի Պարուշ Հաճուցման Ցանձնաժողովին յայտագիրը, որով արտօնութիւն խնդրած էր 4000 ոսկիի փոխառութիւն մը կնքել չորս տարի պայմանաժամով և 5% տոկոսով։ Բ. Արդարութեան գործոց նախարարը ծանուցագրով մը յանձնարարած էր փութացնել Պոլսոյ և գաւառաց ազգային վարժարաններու 1323—1324 և 1324—1325 տարիներու ամբողջական վիճակագրոյներու պատրաստութիւնը և ղրկել զանոնք։ Ժողովը ուշադրութեան առնելով նոյն ծանուցագիրը, որոշեց ղրկել զայն Ուսումն. Խորհուրդին, հարկ եղածը ի գործ դնելով լրացնելու համար պահանջուած ցուցակները։ Գ. Սամաթիոյ Ս. Գէորգ եկեղեցիին Թաղ. Խորհուրդը կրկնած էր իր հրաժարականը։ Ժողովը ընդունելով որոշեց նոր ընտրութեան հրաւանք ուղղել։ Դ. Էր-Մէյռանի վարժարանի հոգաբարձութիւնը դպրոցի չէնքին խարսիլ և բարլորովին անյարմար վիճակը պարզելով, անօրինութիւն խնդրած էր անոր վերաշինութեան մասին։ Ժողովը որոշեց յանձնել գիրը Տնտես. Խորհուրդին նկատուելիք և անօրինել կարեւորը անոր տեղեկագրին վրայ։ Ե. Ժողովը զրաղեցաւ ազգային վարժարանաց արտօնագրերու խնդրով և որոշեց Խառն Ժողովոյ առաջիկայ նստին հրաւիրել Ուսումն. Խորհուրդը՝ այս մասին հարկ եղած խորհրդաշակցութիւնը կատարելու համար։ Զ. Ժողովը ուշադրութեան առնելով Թափ-Դաբուի ընտրողական ժողովոյ և նախագահ Տ. Սմբատ վրդ. Դաղաղեանի, ինչպէս նաև Թաղեցիներուն կողմէ Թաղ. Խորհուրդին ընտրութեան մասին ուղղեալ գրերը, որոշեց յանձնարարել ընտրողական ժողովին որ փութայ կատարել Թաղ. Խորհուրդին համեստականի մնացած անդամներուն քուէարկութիւնը, և ամբողջական ընտրութեան տեղեկագիրը ղրկել՝ վաւերացուելու համար ընտրութիւնը։ Է. Ժողովը քննելով Նիկոմիդիոյ Սուպնորդին և Գուրապէլէնի Թաղ. Խորհուրդին կողմէ ուղղեալ գրերը, որոնք կը վերաբերին Գուրապէլէնի վարժարանին պահանջեալ մէկ գումարին գանձման խնդրոյն, յանձնեց Տնտես. Խորհրդին որոնց որ անկէ դիմելով կատարել գանձումը յիշեալ գումարին և յատկացնել իր նպատակին։ Ը. Ղալաթիոյ Կեդր. Վարժարանի խնամակալութեան անդամներէն Շնորհքեան Գէորգ էֆ. հրաժարած ըլլալով՝ Ժողովը անընդունելի գտնելով և որոշեց հրաւիրել որ չարունակէ պաշտօնը։ Միւս կողմէ, Ժողովը տեղեկանալով որ ազգային ուսուցիչներէն մին հրապարակային անարգանք ըրեր է խնամակալութեան անդամներէն մէկուն դէմ, որոշեց յանձնարարել Ուսումն. Խորհրդոյ կատարել այս մասին հարկ եղած քննութիւնը և տեղեկագրել արդիւնքը։

ԾԱՆՐ ԵԱՌՈՒԹԻՒՆ

Զարսանեանգէն Տ. Յովհաննէս վրդ. Յակոբեան կը հեռագրէ Պարիարքարան թէ՝ պետական խորհուրդին կողմէ հողային հարցի մասին արուած եկրորդ որոշման համաձայն ակդէն սկսած են Հայերը բռնի հանել իրենց արտերէն ու տուներէն։ Սուպնորդը սիրալիրաբար և կարուկ տեսնելու մը կը պահանջէր՝ յայտնելով կացութեան ծանրութիւնը։ Խառն Ժողովը այս մասին խորհրդակցութիւններ կատարեց։

ԷՆԿԻՒՐԻՈՅ ԱՌԱՋՆՈՐԴԸ

Էնկիւրիի առաջնորդ Տ. Բարգէն Ծ. վրդ. երէկ իր վիճակը մեկնեցաւ։ Տ. Բարգէն վարդապետ, իր պաշտօնավայրը երթալէ առաջ, Պոլսէն պիտի հանդիպի, քննելու համար տեղւոյն մէջ ծագած առաջնորդական խնդիրը։ Այնուամենայնիւ, Պոլսէն ինքը պիտի փութան համերաշխութեամբ կարգադրել ծագած խնդիրը։

ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ՏՈՒՆ

Աշխատանքի Տան վարչութիւնը չնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ ստացած է Ազգ. Պարիարքարանի միջոցաւ ի նպաստ Կիլիկեան Աշխատանքի Տան 1896 զրչ. զոր հանգանակած են Ճամբրէթէն (Դանատա) քաղաքի ազգայիններէն Պարոնայք Կ. Առաքելեան, Կ. Մատուրեան և Հ. Սահակեան։ Ստացուած է նոյնպէս Ազգ. Պարիարքարանի միջոցաւ Պոսթրնի Ազգ. Դպրարանի Վարչութենէն 972 զրչ. տարբուած հանդէսի մը հասոյթէն։

ԺԱՄԱՆԱԿՈՒՄ

Մեր գաւառական թղթակիցներէն Պ. Մկրտիչ Պարսամեան Պոլիս ժամանած է, արձակրդով։ Քանի մը ամիսներ Պոլիս մնալէն եռքը պիտի մեկնի դարձեալ իր պաշտօնատեղին։

ՀԱՅՈՑ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎ

Հայոց Հրատարակչական Ընկերութեան 4րդ ընդհ. Ժողովը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ կիրակի, 27 յունիս, առաւօտեան ժամը ճիշդ 1ին (Ը. Թ.) Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ։ Սոյն նիստը հաւանօրէն ներկայ ընդհ. Ժողովին վերջինը ըլլալուն՝ բոլոր անդամները և համակրողները կը հրաւիրուին անպատճառ ներկայ ըլլալ։

Վարչ. Խորհուրդի Ատենապետ
Գ. ՋՕՀՐԱՊ

Օրակարգ.— 1. Բարութիւն խմբագրական և վերատուգիչ մարմիններու և փոխանդամներու։ 2. Երկրորդ և վերջին ընթերցում ու վաւերացում կանոնագրի։

Ատենադպիր
Ժ. ՍԱՅԱՊԱԼԵԱՆ

Կ. Պոլիս, 24 յունիս 1910

ՀԱՅԿԱԿԱՆ

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՄԵԾ ԱՇԽԱՏԱՆՈՑ

Կալաթա, Եիւսէֆ-Գալտրրամ, թիւ 45

Սոյն աշխատանոցին տէրը երկար տարիներ Եւրոպայի զանազան արուեստանոցներու մէջ աշխատելէ յետոյ առեւ մը ի վեր հաստատուած է Կալաթա, Եիւսէֆ-Գալտրրամ։ Իր աշխատանոցին մէջ կը փորագրուին ամէն տեսակ գործեր նուրբ և ճաշակաւոր. ինչպէս նաեւ քիմիական մեթոտներով զինկոկրաֆիկ կաղապարներու խնամակալ արտադրութիւն։ Բաւական կնիքներու փորձ վարպետներ անմրցելի կը դարձնեն քաւչուկ կնիքներու գործերը։ Մէկ լեզուով կնիք մը կոր կամ ուրիշ ձեւ 6 զրչ., երկլեզուեայ կնիք մը 8 զրչ.։ երեք լեզու քաւչուկ կնիք մը 10 զրչ.։ Տպագրութեան արագատիպ մեքենայով մը օժտուած է արուեստանոցը, ուր կը տպագրուին ամէն տեսակ գործեր. ուժ տրուած է աւելի առեւտրական տպագրութեանց. 60 զրչ.էն վեր տպագրութեան գործ տպագրողներուն քաւչուկ երկլեզուեայ կնիք մը կը նուիրուի։ Գաւառներէն յանձնարարութեանց կը սպասուի։

ՀԱՅԿ. ԱՐՈՒԵՍՏԱՆՈՅԻ ՏՆՕՐԷՆ-ՎԱՐԻՉ
ԴԷՈՐԳ Ն. ԻՍԹԻՒՃԵԱՆ
Փորագրիչ-տպագրիչ

50—8

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԴԱՎԱՂՑՆԻ ԳՕՄԻԴԷԻՆ ՇՈՒՐՋԸ

Ինչպէս ծանուցած էինք մեր «Ներքին կեանքի» մէջ, գաղտնի գօմիդէ մը երեւան հանուած էր Պոլսոյ մէջ Ներքին գործոց Նախարարութիւնը չրջաբերականհերքմագրով մը, թուրք թերթերուն զրկուած. կը յայտարարէ թէ ընդհ. խաղաղութեան կողմէ կատարուած քննութիւններէն հասկցուած է թէ բէնգաթիսներա-կան ընկերակցութիւն կոչուածը քարոյին գուրս մնացած անձերը պաշտպանող և գործուած անիրաւութիւններուն դէմ մաքառող ընկերակցութիւն մըն է։ Սակայն նոյն չրջաբերականը կ'աւելցնէ թէ քննութիւնները առաջ տանելու համար վարդուած են այդ ընկերակցութեան երկու անդամները՝ Սամի և Հրիգի պէյերը։

ԿԸՆՏԷԻ ԽՆԴԻՐԸ

Հանեայէն կը հեռագրեն թէ երկու կուսակցութիւնները առանձին գումարուած են. ընդդիմադիր կուսակցութիւնը կը պնդէ իսլամ երեսփոխանները չընդունելու մասին։ Ազգ. Ժողովին գումարման օրը չէ որոշուած։

ՀԷՆԼԻԷՆԷՆ ՓՈՒԼԱՆՈՒԹԻՒՆ

Հէնլէն կառավարութիւնը 50 միլիոն արխիի փութաւորութիւն մը կնքած է Լոնտոնի մէջ։

ԿԸՆՏԷԻ ԱԶԳ. ԺՈՂՈՎԸ

Հանեայէն կը հեռագրեն թէ Կրեթէի գործադիր իշխանութիւնը երէկ նիստ հրաւիրած էր Ազգ. Ժողովը։ Ընդդիմադիր երեսփոխանները ներկայ չպիտի գտնուին։

ՀԱՅՈՑ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ԱՌՆՉԱՍՊԱՆ

Երէկ, Ոսկեղջուրի չոգենաւէն ինքզինքը ծով նետելով անձնասպան ըլլալ փորձեց հրապարակի վրայ ծանօթ ադիքի վաճառական Հիւսէյինեան էֆ., զոր կարելի եղաւ ազատել հասած օգնութիւններու շնորհիւ։ Այս յուսահատական արարքին շարժառիթը գործերու ձախողութիւնն էր որուն հետեւանքով մեծ վնասներու ենթարկուած էր։

ԱԶԳ

ՀԱՐՍՏԱՆԱԼՈՒ ՄԻՋՈՑ

ՄԻԱՅՆ 166 ԶՐՈՒՇՈՎ

Այս միջոցն է գնել Հոլանտական Բէէտի Ցօնսէի 1904ի փոխառութեան պարտաթուղթ մը, որ Եգիպտական Բէէտի Ցօնսիէի, Բուսմելի երկաթուղիի, եւն., պարտաթուղթերուն յար և նման է, բայց անոնցմէ աւելի չահելու հաւանականութիւն կ'ընծայէ, որովհետեւ իւրաքանչիւր վճարահանութեան մէջ 2,000 թիւ կը չահի, այսինքն Եգիպտ. Բէէտի Ցօնսիէէն 1974 թիւ աւելի և Բուսմելի երկաթուղիէն ալ 1050 թիւ աւելի կը չահին։ Հոլանտական Բէէտի Ցօնսիէի պարտաթուղթերուն վիճակահանութիւնը երկու ամսոն անգամ մը, տարին վեց անգամ կը կատարուի Ամստերտամի մէջ պետութեան հակակշռին տակ։ Ամբողջ փոխառութիւնը բաժնուած է 72,000 կարգաթիւ։ Թուրքիոյ մէջ հոլանտական պանքա չգտնուելուն համար մեր ընկերութիւնն ամէն տեսակ կը վերագնէ հոլանտական Բէէտի Ցօնսիէի պարտաթուղթերը Եւրոպայի հրապարակին համաձայն լաւագոյն գինը վճարելով։ Նոյն պարտաթուղթերն աւանդ առնելով դրամ փոխ կուտայ նաեւ իւրաքանչիւր թուղթի համար մէկ օսմ. ոսկիի հաշուով և տարեկան 6 առ հարիւր տոկոսով։ Ուրեմն փոխանակ բռօմկա գնելու տարեկան 60 զրշ. կորսնցնելով, կամ ուրիշ վիճակահանութեան տոմսեր գնելու՝ աւելի մեծ կորուստի մը ենթարկուելով, կը յանձնարարենք գնել հոլանտական Բէէտի Ցօնսիէի պարտաթուղթերը, որոնք արքայական հրամանագրիով արտօնուելէ ետքը հրապարակ հանուած և կալուածներով երաշխաւորուած են և հիմակուան գինն է ընթացիկ դրամով 166 զրշ., այսինքն ամենուն համար ալ մատչելի գին մը։ Հոլանտական Բէէտի Ցօնսիէի արժեթուղթ գնելով ամենուին մնասի էք ենթարկուիր, որովհետեւ մինչեւ 70 տարի՝ կա՛մ ձեր առած դրամը պիտի գանձէք, կա՛մ վարը յիշուած լեցուն պարգեւները պիտի ստանաք։ Հոլանտական Բէէտի Ցօնսիէի գնողը, պարտաթուղթին փոխարէնէն զատ առանց ուրիշ դրամ վճարելու, 70 տարուան միջոցին 420 վիճակահանութիւններով քաւչուկը հետեւեալ պարգեւներուն պիտի մասնակցի.

250,000	ֆր.ի	պարգեւներ	70	անգամ
150,000	»	»	70	»
125,000	»	»	70	»
100,000	»	»	70	»
75,000	»	»	70	»
62,500	»	»	70	»
10,000	»	»	420	»
1,000	»	»	2100	

և աւելի պակաս չտեղ ուրիշ շատ մը պարգեւներ։ Դաւառներէն կամ արտասահմանէն գնել փափաքողներն հաճին փոխարժէքը մանդատոսով կամ չէքով ղրկել հետեւեալ հասցէին.—

Crédit populaire Ottoman
Société en Commandite

7 Բիւլիւք Թիւնէլ խան, Ղալաթիա, Պոլիս, Եիւսէֆ պէյ խան, Թիւ 5, և 7, Նոր Նամականի դիմաց։

Աւելի տեղեկութիւն ստանալու համար դիմել նոյն ընկերութեան։ Դաւառներու մէջ վաճառումն յանձն առնող գործակալներն կ'ուզուին։

36—35

ՀԵՆԻՄԹ

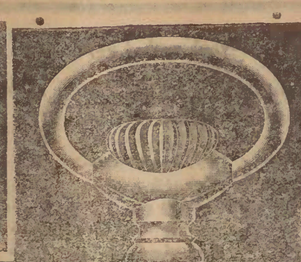

ԶԷՆԻԹ

Տիեզերապէս ճանչցուած իբր լաւագոյն ժամացոյցը եւ պաշտօնապէս ընդունուած հետեւեալ վարչութիւններէն.

Անատոլուի օսմանեան երկաթուղիներու ընկերութիւն
Շիրքէթը Խայրիյէ
Օսմանեան ոստիկան զօրաց վարչութիւն
Իտալիոյ պետական երկաթուղիները
Ռուսական երկաթուղիները
Յունական երկաթուղիները

ՄԵԾ ՄՐՑԱՆԱԿ ԲԱՐԻԶԻ 1900Ի ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍԷՆ

ԱՐՏԱՔՈՅ ՄՐՑՄԱՆ, ԱՆԴԱՄ ԺԻՒԻ, ՄԻԼԱՆԻ 1906Ի ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍԻՆ

Նէօշաթէլի (Զուիցերիա) դիտարանին 1909ի պետական մրցման մէջ ճշդութեան այնպիսի ատիճանի մը հասած է, որուն և ոչ մէկ ժամացոյց հասած էր մինչեւ այն առեն։

ՈՍԿԻ, ԱՐԾԱԹ, ՆԻՔԵԼ, ԵՒ ԱՄԷՆ ՄԵԾՈՒԹԵԱՄԲ

կը ծախուի հետեւեալ վաճառատուները՝

Գ. ՍԱՐԳԻՍՕՅ ԵՒ ԸՆԿ. — Ժ. ԲԱԼՈՒՔԱ — ԵՓԲԵՄԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ
Ճէյալ պէյ խան — Բերա եւ Պաղչէ-Գարու — Մեծ-Շուկայ

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.—Զենիթ ժամացոյցները գործարանը արդէն 40 տարիէ ի վեր հանրածանօթ է Թուրքիոյ մէջ իր Սար գիւսօֆ ժամացոյցներով, որոնցմէ, իրենց առաջնակարգ յատկութեանց շնորհիւ, մօտաւորապէս 1 միլիոն ծախուած են ցարդ Թուրքիոյ ամէն կողմերը, մասնաւորաբար բանակին մէջ, առանց երբեք ամենափոքր գանգատի մը տեղի տալու։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԹՐԱՄՈՒԻՅՆԵՐՈՒ ԸՆԿ.

40,000 քանթար երկայն յարդ, 15,000 քանթար ցորենի յարդ և 25,000 քանթար վարակի կամ գարիի յարդ գնելու համար նուազագոյն մը պիտի կատարուի յուլիս 11ին (Ն. Տ.), կէսօրէն հետ ժամը 4ին ընկերութեան կեդրոնատեղին, Դալաթիա, Վոյվոտա փողոց։ Նուազագոյնին մասնակցիլ կամ պայմաններուն վրայ տեղեկութիւն առնել ուզող անձերը դիմելու են տնօրէնութեան։ Մասնակցութեան համար հարկ է նախապէս 20 օսմ. ոսկի յանձնել ընկերութեան տնտուկին։ 2—2

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ԱԶԴ.—Օսմ. կայս. պանքայի բաժնետէրերու Ընդհ. ժողովը Լոնտոնի մէջ գումարուելով յունիս 29ին, որոշած է 1909ին տարեշրջանին համար հարիւրին 9 շահաբաժին վճարել։ Թիւ 52 կարօնին փոխանակ, յառաջիկայ յուլիս 5էն սկսեալ այդ հարաբաժինը պիտի վճարուի Օսմ. Պանքայի Լոնտոնի կեդրոնատեղին՝ 18 շիլին, Փարիզ՝ 22 ֆրանք, Կ. Պոլիս՝ 50 դրուշ, տեղւոյն մասնաճիւղերը՝ 22.50 ֆրանք, ուստի փոխանակագիրին համաձայն։ 5—4

ՏՕՔԹ. ԱՐԱՄ ՈՒՆՃԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ
ՔԻՖԻ, ԱԿԱՆՋԻ ՈՒ ԿՈՂՈՐԴԻ
ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Բարիզի մէջ իր մասնագիտութիւնը կատարելագործած ըլլալով՝ ելեւքարկութեան ու ցարդ Պոլսոյ մէջ չգործածած suf օդի, տաքնօնսօֆքի, պոնսֆօքքի, հօզօնգակսօֆքքի ու ասենէն դրանեալ մեթոտներով մեծ յաջողութեամբ կը դարմանէ՝ խուլութիւնը, զըլլու�լ պոռոյը ու հինցած ցաւերը, ականջի ցաւը ու ականջի, քիթի, բերանի, կոկորդի ու խռչակի ամէն տեսակ հիւանդութիւնները։

Նամանաւանդ երեսի ու քիթի վրայ եղած տգեղութիւնները, որոնք ցարդ անլուծելի նկատուած էին, առանց գործողութեան, կատարելապէս կը չոչէ նորանար գործիքով մը, որուն շնորհիւ բացում այդ կարգի հիւանդներու Եւրոպոյ մէջ բժշկուած ըլլալը կ'ապացուցանէ։

Վիզի ու գլխու վրայ ամէն տեսակ գործողութիւն կը կատարէ և տղոց կոկորդի նշիկները (պատէմիք) կը հանէ, առանց արիւնհոսութեան իր մասնաւոր գործիքովը։

Հիւանդ կ'ընդունի մինչեւ կէս օր, Պէհչէ դարու, Համիտիյէ սիպիլի դէմ, Աբիկ Իսթիւեանի դէզարանը. իսկ կէս օրէ վերջ, իր տունը, Բերա, Շիտակ ճարտայ, Թագսիմ, Գիրանա. հիւանդանցին դէմ, Թիւ. 41։

Հինգշաբթի օրերը կէս օրէ վերջ իր տունը գիմող ամէն հիւանդները, իսկ վկայեալ աղուտները ամէն օր ձրիաբար դարմանելու պատրաստ է։ 50—44

Միխմէյտ Պրէնս
Սուխս Միլք

ԱՇԽԱՐՀԻ ԱՌԱՋՆԱՍՊՈ ՍՆՈՒՆԴՆ Է

մեն անոնք որ գործածած են այս կարը՝ կ'ընդունին որ

ՄԻԼՔՄԷՅՏՍ ՊՐԷՆՍ ՍՈՒԽՍ ՄԻԼՔԸ
ԼԱՒԱԳՈՅՆ Է ԵՎ ԱՌԱՋ ՀԱՄԱՐ
ՆԵՆՍԱԿԱՆ ԽՈՐԱՆՈՒՐԻ ՀԱՄԱՐ
ԲՆ ԱՄԷՆՅՈՒՆ ԵՒ ՕԳՏԱԿԱՐ
50—8

ՏՀԻ ՆԷՇԸՆԼԻ ԲՐՕԹԷՔԹՕՐ

ԱՆԳԼ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ԸՆԿ. կեդրոնատեղին ձեյմս Պիտինկ Զըրչ Սրիք
Ընկերութեան դրամատունն է Տճի Լօնսօն էնտ Բրոմիէնըլ Պանճ–Լիմիթրս, 42 Քասլ Սրիք, Լիվրբուլ.

ՏՀԻ ՆՕՐԹ ԻՍԹԸԼԻՆ

ԱՆԳԼ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ԸՆԿ. կեդրոնատեղի.— Պանճ Զեմպրս, Պօնտիկիր Տարիինկրքն
ԸՆԿ. դրամատունը.— Տճի Լօնսօն ենտ Սրոք Պանճ Լիմիթրս—Տարիինկրքն

Վերոյիշեալ Ընկերութիւնք իրենց անհաւասար ուղղամտութեան և արդարասէր ու պատրաստակամ սովորութեանց համաձայն կ'ապահովագրէն հրդեհի դէմ ամէն տեսակ չէնքեր և ապրանքներ, ամենանպաստաւոր պայմաններով և ամէնէն ոտան գիներով։ Արեւելքի համար մասնաւոր գեղեցիկ սակացոյց։ Ապահովագրական ընկերութեանց հանդիսաժողովէն (սիմիրքա) դուրս կ'աշխատին։

Արեւելքի ընդհանուր լիազօր Տճորկն (Manager)
ՎԻԶԷՆ Ա. ԴԱԼԱՖԱՆԱՆ
Գիս (Secretary)
ԵՊՈՒԲԴԱ ՀԱԿՊԱՆԱՆ

Կալաթա, Իլիաի խան, Ն՝ 7, 8

Գործակալութիւնք Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներու մէջ

Բիօնէր հայ. թուրկիչները յանձնարարելի են բոլոր գործի մարդոց։

Մէկ վայրկեանի մէջ 200է աւելի թուական կարելի է նշանակել օրն մինչեւնայով։

Գործածելի ոճմարներու, սառցագիրներու, դրոշմաթղթերու, նամակներու, հաշուեցոյցերու, եւն., եւն.։

14 Յու. 1910 — *Ճիշդ ապագրումի յար և նման կը նշանակէ թուականները։*

Մինչեւ 1921 տարին ապահովեալ է։

ԳԻՆ 6 ՂՐՈՒՇ

Փնտռեցէք բոլոր թղթավաճառատուները։

Միակ ներկայացուցիչ Թուրքիոյ
ԱԲԱԼՈ ԱՒԴԵՐ

Ղալաթիա, Կիւմիւշիւ խան

ՇՆՈՐՀ.—Գաւառներէ յանձնարարութիւնք անմիջապէս կը դրկուին, դրամը կանխիկ վճարելի ու փոստի ծախքը գնողին վրայ ըլլալու պայմանաւ։

Մասնաւոր գեղջ վաճառողաց համար 50—3

ՎԻԵՐԼՈՒԻՆՈՒՄԸ ՑՈՑԵ ՏՈՒԱՒ Ի Է
ՆԷՍԼԷԻ ԿԱԹԸ

Իսենինի կատարեալ սնունդ մը կը կազմէ, բժիշկներուն եւ մայրերուն միաձայն հաստատմամբ։

ՆԷՍԼԷԻ ԿԱԹԸ

Թանկագին սնունդ մը է տղոց եւ ջղարեալներու համար։ 50 8

ՀՈԳԵՆԱՒԱՃԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՄԱՐՍԻԼԻԱՅ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ

Ն ԻԱԳԷ ՕՒԼԷՆԳ

ԺԱՄԱՆՈՒՄՆԵՐ

Իօնի չոգենաւը Սեւ Ծովէն հոս կը հասնի Մարտ 31ին։
Իմէրեթի չոգենաւը Մարսիլիայէն հոս կը հասնի Յունիս 7ին։
Ֆրիժի չոգենաւը Սեւ Ծովէն հոս կը հասնի Յունիս 14ին։
Իօնի չոգենաւը Մարսիլիայէն հոս կը հասնի Յունիս 21ին։
Իմէրեթի չոգենաւը Սեւ Ծովէն հոս կը հասնի Յունիս 28ին։

ՄԵՆՆՈՒՄՆԵՐ

Իօնի չոգենաւը, նաւապետ Պոլ, յունիս 1 չորեքշաբթի օր, առտուան ժամը 11ին կը մեկնի դէպի Մուտանիա և Մարսիլիա։
Իմէրեթի չոգենաւը, նաւապետ Բէքու, Յունիս 8ին, չորեքշաբթի օր, իրիկուան ժամը 4ին, ճամբայ կ'ելլէ դէպի Սամսոն, Տրապիզոն, Պաթում և Նովորոսիսք։
Ֆրիժի չոգենաւը, նաւապետ Միթրէ-էֆ, Յունիս 15ին, չորեքշաբթի օր, առտուան 11ին, կը մեկնի դէպի Մուտանիա և Մարսիլիա։
Իօնի չոգենաւը, նաւապետ Պոլ, Յունիս 22ին, չորեքշաբթի օր, իրիկուան ժամը 4ին, ճամբայ պիտի ելլէ դէպի Սամսոն, Տրապիզոն, Պաթում և Նովորոսիսք։
Իմէրեթի չոգենաւը, նաւապետ Բէքու, Յունիս 29ին, առտուան ժամը 11ին, կը մեկնի դէպի Մուտանիա և Մարսիլիա։

Ա. կարգ Բարիզի համար 230 ֆր.
» » Մարսիլիա » 130 »
Բ. » Բարիզի » 180 »
» » Մարսիլիա » 120 »
Ա. կարգ Լոնտոնի համար 248.25 ֆր.
Բ. կարգ 185.10 ֆր. (Ֆիրերի ճանապ.)

Տեղեկութիւնաց համար դիմել Պարտաքալին՝ Թոպճիանի, քարտէզին վրայ։

95 Թ. ՒԼԸՈՅԼ

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍՈՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈՓԵՆԱՒԷՐ

Ընդմէջ Հալի, Կ. Պոլսոյ եւ Օդեսայի

Անուանք	Թոն	Անուանք	Թոն	Անուանք	Թոն	Անուանք	Թոն	Անուանք	Թոն
Ապպանօ	1069	Տիաս	4311	Հիտալկօ	1531	Մարսէլլս	3709	Սաֆֆօ	1119
Ալբէթ	3607	Տուֆինօ	938	Հինտու	3720	Միքաս	3557	Տրքիս	1735
Անէէլօ	1541	Տուրս	2383	Հորաթիօ	1600	Միլս	1057	Սիլվիս	119
Աֆրիսաք	2277	Տրաքօ	1713	Հումպէց	595	Մոնդէպելլս		Սգէնա	1203
Գասանս	1822	Տիմսոֆ	504	Իսկս	2354	Մուսթիլլս	3419	Թասոս	1323
Գորոտինս	1264	Ֆաքս	3484	Իսահս	5540	Նէքս	1933	Թ. Ուիլսոն	1546
Գրիֆֆիսլ	4481	Էլատքաս	1520	Ճիւնս	1080	Օսիս	4100	Թոքիս	3327
Գէյրս	1371	Եդաքս	1841	Ռիլէս	1053	Քնթաքիս	4036	Թրլէս	1470
Դալիքաս	1837	Ֆիրաս	954	Ռոլլինս	2307	Օրլանաս	1535	Ուրպինս	242
Դարէս	1244	Ֆինլանտա	1828	Ռոնիս	1700	Բալէրմս	1637	Վասքս	1914
Գաղս	1094	Ֆլամինկս	349	Լէս	1053	Բոլս	510	Վոլս	1289
Զիքակս	2729	Ֆրանսիսքս	4582	Լէբանիթ	2272	Բրանտս	3329	Վ.Քիթուրն.	2391
Մոսէթ	1831	Կալիլէս	3060	Լիվորնս	1643	Բինսլաս	1553	Եէաս	1350
Գոլորաս	4235	Կիլեանս	1143	Լորենցս	3191	Բոլլս	1613	Զէցս	1200
Գանկս	2905	Կոգս	1011	Մալմս	724	Բոսէլա	1789	Թորս	
Գորաս	895	Կրասնս	1695	Մարենկս	1273	Բազտիս	136	Մայոն	

Թորս չոգենաւը, նաւապետ Ճէքսըն, Մորոֆֆս չոգենաւը, նաւապետ Մաքարէն հոս հասած են։

Վիկս չոգենաւը, նաւապետ Հարպօրա, յուլիս 14ին, Թոֆիա չոգենաւը նաւապետ Թարն, յուլիս 31ին հոս կը ապասուին։

Դիմել Գործակալներուն՝ Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆԵՏՐԻՍՕ
Թիւ 22—24, Փիւլիւք Պուլէթ խան, Ղալաթիա։ 70

ՎԻՆԸՐ ՊԱՆՔ - ՖԷՐԱՅՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ՝ 130,000,000 ֆուռոն
ՊԱՀԵՍՏԻ ԳՈՒՄԱՐ՝ 39,000,000 ֆուռոն

Կեդրոնատեղի՝ Վիեննա.

Մասնաճիւղեր.— Կ. Պոլիս (Պոլսոյ և Բերայի գրասենեակներով), Սմիրնա, Սալոնիկ, Պիէլեց, Պրայա, Պոզէն, Պրաուն, Բէյլթա, Զէրնովից, Ֆրիտէք-Միքիէք, Կրաց, Ինսպրուք, Գարլոսպա, Բլանկէնբերգ, Բրակա, Լէմպերկ, Մարիէնպատ, Մէրան, Բիլլէն, Բրաք, Բրօնբերգ, Բրզէմիսլ, Ս. Բոլիէն, Թուրնով, Թէբլից, Թէլչէն, Վիլաշ և Նեչիթաս։

Վինըր Պանք-Ֆէրայն պանքայի ամէն գործառնութիւն կը կատարէ. փոխառութիւն կ'ընէ հաշուընթացով և արժէքներ առնդ ձգուելու փոխարէն։ Առևտրական թուղթեր կը գնէէ։ Զէքեր և վարկագիրներ չրջաբերութեան մէջ կը դնէ ու հեռագրա. գումարներ վճարէ Թուրքիոյ և արտասահմանի գլխաւոր քաղաքներուն վրայ։ Թուրքիոյ և օտար երկիրներու վրայ քաշուած առևտրական թուղթերու վճարումը կը կատարէ խիստ չափաւոր օգակերով։ Մասկարանան հրամանները կը կատարէ։ Բաժնեթուղթերու գնում և վաճառում կ'ընէ անմիջական կերպով յանձնելի։ Կը գնէ եւ կը ծախէ թանկագին դրամներ ու առարկաներ, գարդոգիներ եւ ն։

Վինըր Պանք-Ֆէրայն նեսոյդակսն Սնուցկի մասնաւոր սպասարկութիւն մը հաստատած է, 0/0ին 3½ տոկոսով և իր յաճախորդներուն խնայողութիւնները կ'ընդունի, սակայն ոսկեղրամ յիշուն զրուչէն։

«Սէյֆա» դրամարկղերը, որոնք Ղալաթիոյ կեդրոնատեղիին մէջ կը գտնուին, խիստ նպաստաւոր պայմաններով վարձու կը տրուին և ամէն ապահովութիւն կ'ընծայեն։

ԱՃԱՊԱՐԵՑԷՔ

Տիկնոնե՛ր և օրիորդնե՛ր, ձեր ամառնային գեղեցիկները բերէք առաջ, ուզում մը այցելեցէք Լամպրօքուլս եղբարց «Ա. Թէյ»ի վաճառատունը», որ կը գտնուի Բերա, մեծ փողոց, Բանպիա եկեղեցիին քով, Բաբաժ Հաճօրուս, Թիւ 278։ Ամէն օր մեծ քանակութեամբ կը հասնին զանազան գոյներով կերպասէղէններ՝ մետաքսէ, բուրդէ ու կտաւէ, կամանց քօսթիւմ-թայեէօրներու և բուէկիօթներու համար։ Սոյն վաճառատան մէջ կը գտնուին ամէն տեսակ կարնիթիրներ և զանազան գոյներով ժապաւէններ, մետաքսէ հովանոցներ. 30 դրուշէն սկսեալ պլուզներ, ժիլբօներ, ձեռնոցներ, գուլպաներ, քօղեր, ճերմակիղէններ եւայլն։ Լամպրօքուլս վաճառատան մասնագիտութիւնն է վերջին դրութեամբ սեղմիրտներ, չանթելլէր, փուլանոներ եւայլն։ Մասնաւոր ճիւղ մը կայ այրերու և աղոց համար։ Գնորդները կը բերեն վստահ ըլլայ որ սոյն վաճառատան մէջ կարելի է 0/0ին 50 չափ մը ունենալ, ուրիշ վաճառատանց հետ բաղդատմամբ։

ԱՄԷՆ ՄԱՐԴ ԿԸ ՓԱՓԱԳԻ
ԻՐ ՆԱԽԱՏԵՍԻՆ ԱՐԴՈՒԶԱՐԴՆԵՐՈՎ
ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՈՒԹԻՒՆ

ԲԱԴՆԱՍ՝ԹԻ

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՈՑԻՆ ՄԷՋ
Բերա, Մեծ Փողոց, Թիւ 288
ԱՆՀԱՒԱՏԱԼԻ ԳԻՆԵՐՈՎ
6 քապիճ լուսանկար՝ բլաթինատիպ 40 ղր.
6 քապիճ լուսանկար՝ փայլուն 20 ղր.
Գունաւոր լուսանկար բնական մեծ. 120 ղր.
12 քապիճ լուսանկար՝ բլաթինատիպ եւ մեկ ակրանֆիսման 108 ղր.

ԱՐՈՒՍՏԱՆԴԻՏԱԿԱՆ
ԵՒ ԽՆԱՄՔԵԱԼ ԱՇԽԱՏՈՒԹԻՒՆ
ԻՐԱՆՆԵՐԿ ՆԿԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
ՄԵՏԱՔՍԻ, ԿՏԱՒԻ ԵՒ ԹՈՒԱԼԻ ՎՐԱՑ

կ'ուզե՞ս որ ամեն կերպով գոհ դառնաս, Փութա՛ լուսանկարուիլ «ԲԱԴՆԱՍ»ի։

BANQUE D'ATHENES
ԱԹԷՆՔԻ ՊԱՆՔԱ
(ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ)
ԱՄԲՈՂՋԱՊԷՍ ՎՃԱՐՈՒԱԾ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ
50.000,000 Տրախմի
ՊԱՀԵՍՏԻ ԳՈՒՄԱՐ
9,275,000 Տրախմի

Կեդրոնատեղի՝ ԱԹԷՆՔ
Մասնաճիւղեր.—Կ. Պոլիս (Գալաթիա և Պոլսոյ գրասենեակներով), Լոնտոն, Ալեքսանդրիա, Դահիրէ, Խարթում, Մանչեսթր, Զակազիկ, Լիմասոլ (Կիպրոս), Սելանիկ, Բալայա, Իզմիր, Բանքի, Մէրէզ, Սամսուն, Տրապիզոն, Բիրա, Նանեա, Պիրէն, Բաթրաս, Վոլո, Շիրա, Բալամաթա, Թրիսթրիա, Լարիսա, Հանիա, Գանտիա, Ռէթիմօ (Կրետէ)։
Հեռագրական հասցէն՝ ԱԹԷՆՕԲԱՆԿ

ԱԹԷՆՔԻ պանքան էր զրաղի դրամատնից վերաբերեալ ամէն կարգի գործառնութիւններով. փոխառութիւն ապրանքներու և արժէթուղթերու վրայ, փոխանակագիրներու զեղջում, առնելիք գանձում, վարկագիրներու չրջաբերութիւն, փոխանակագիր, Թուրքիոյ ու Եւրոպայի քաղաքներուն վրայ չէքերու փոխանցում, հեռագրաս, հաշուընթաց։

Սակարանական գործառնութիւններ։— Սակարանական հրամանները գործադրութիւն մեր ու Եւրոպական հրապարակներուն վրայ, չափաւոր պայմաններով։ Արժեթուղթերու պանդուխտութիւն՝ անոնց վարձքի մը փոխարէն. Զեղջ և գանձում ամէն կարգի կոլոնները։

Ուշադրութիւն։— ԱԹԷՆՔԻ պանքան դրամական առնդ կ'ընդունի, տարին 3% (տարիին երեք) տոկոս վճարելով։

Խնայողութեան սնտուկ.— ԱԹԷՆՔԻ պանքան՝ փոքր խնայողութիւնները քաջալերելու համար, խնայողութեան սրճատուկի սպասարկութիւն մը կազմակերպած է, որով 0/0ին 4 տոկոս կուտայ դրամական առնդներու։

Առևտրական ճիւղ.— ԱԹԷՆՔԻ պանքային Պոլսոյ գործակալութիւն Տէրիրմենխանի (Պոլիս, Եէմիշ-Իսկէլէսի) մէջ, հաստատուած մօտ, իր մեքենայով կ'ընդունի չատ չափաւոր վարձքի մը փոխարէն, իր յաճախորդներու ապրանքներուն պահպանութիւնը, թէ՛ իր առանձին և թէ իրր երաշխաւորութիւն իր ստացողներուն։ ԱԹԷՆՔԻ պանքային Լոնտոնի մասնաճիւղին մէջ ալ առևտրական բաժին մը կայ, որ ամէն կարգի առևտրական գործերով կը զբաղի խիստ չափաւոր պայմաններով։

Ընդհ. տճորկն
Զ. Ֆ. ՄԱՅԱՍ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊԱՇՏՕՆՆԵՐԸ

Պոլսոյ համար Բօսֆ Լօքալ արկղ. 108 ղր.
» » » վերամ. 60 »
Գաւառներու համար արկղ. 108 »
» » վերամեալ 60 »
Արտասահմանի հմր. տարեկան 35 ֆր.
» » վերամեալ 20 »

Թղթատարի ծախքը մեր վրայ. հարկ փոխուման համար 2 դրշ.։ Բաժինները անպայման կանխիկ, ծանուցումները առանձին կը ուղարկուին. դրամ դրկելու ամենադիւրին եւ ազատ միջոցը Մանդատն է։

Արտօնատէր ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՕԱՃԵԱՆ